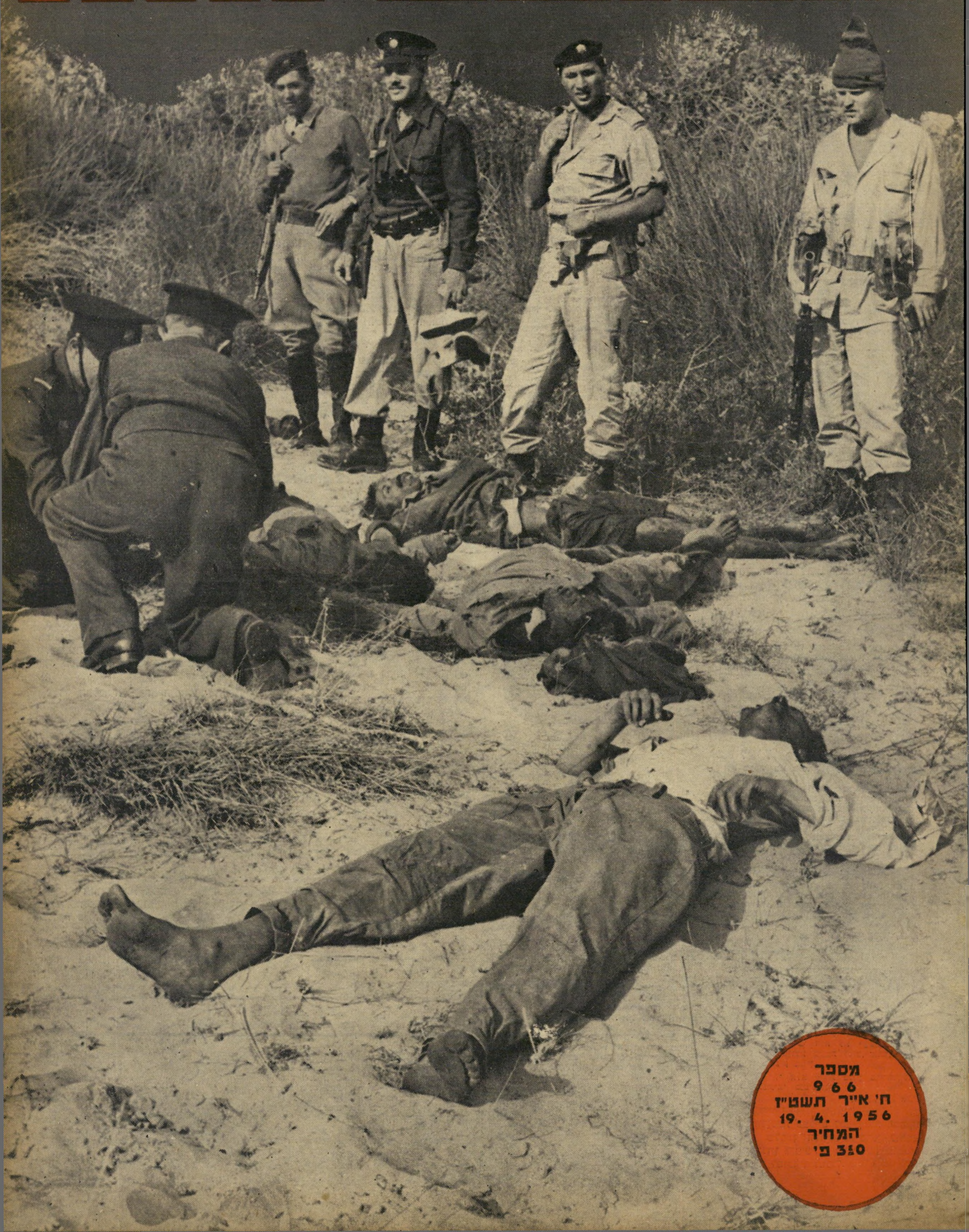

העולם הזה

מספר
966
ח' אייר תשט"ז
19. 4. 1956
המחיר
310 פ"י

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורכת-משנה:
דוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:
סילבי קשת

הכתב הראשי:
שרגא הרניל

חברי המערכת:
ישראל ביבר, ניצה נבי, איתן נבירול, ילי גליי, דוד הורוביץ, רותי רוד, רוני זוהר, אברהם הרמון, אוסקר טאוב, משה לשם, אביבה סטן, עמוס קינו, שלמה קרן, אלי תבור.

הציר הראשי: עורך דפוס: מנהל מעבדה: שמואל ברתור

אריה אריאל נגן רוח

רוח גליקסון 8 תל-אביב, מען המברקים, עולמפרס" ת.ד. 136, טלפון 26785.

חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

דפוס: ישראל בע"מ, ת"א טל. 23204.

אין המערכת: אחריות עכור תוכן המודעות. מלבד עכור מודעות המתפרסמות תחת הכר "דו"ח לצרכן", "דו"ח לבוחר", "דו"ח לנכס" וכו' המוכנות על-ידי חברי המערכת ונבדקות על-ידי המדור, "דו"ח לבוחר" כולל מודעות מטעם מפרסמיו וארגונים ציבוריים אשר אין המערכת אחראית לתוכן ול- דעות המובעות בהן ושאינן משקפות שום צורה שהיא את דעות המערכת.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.4' 2.2'

קהל — אזרחים ושוטרים — בתשואות סר ערות. אותה שעה מרר הגנן בכבי. אייפאשר להתנגד לפסקידין מוות נוכח המצב החמור. אך אם נאלצים אנחנו, בעל כורחנו, לאחוז באמצעי נורא זה, אל נא נעשה זאת בשמחה ובעליונות. המחת הוא תמיד דבר נורא, גם המחת הצודק, הנפול אויבר אל תשמח, ובכשלו אל יגל לבך. פן יראה ה' רוע בעיניו, והשיב מעליו אפיו...

אין זה רק עניין של מוסר, זהו ענין של מוראל לאומי, של בריאות העצבים. לפי כל הסמנים, נצטרך להכין את לב-בוחנו לשנים ארוכות של מלחמה-הישראלי-פרקים, של עליות וירידות. אם נתחיל לערוך מצוד על כל מי שנראה לנו כעברי, אם נפ-חח במשפטי-ליגין, כרחובות, כפי שמכעט קרה כמה פעמים השבוע, אם נאכז את ה-שליטה על עצבינו עוד בארצות הדרך, הרי שנעשה בדיוק את אשר רוצה האויב שנע-שה.

כעס קטן מוקף אויבים, נעוץ יתרוננו היתיד כיום ברמה הארצית הגבוהה של ה-אדם העברי. אם יצליחו הפידאין להוריד רמה זו, להוריק בנו זריקה של בהמיות עד ש-נרד לרמתם, הרי שהצליחו לפגוע בלב לבו של כוחנו.

לא קל לגדל דור באחריה של דם ודמעות. אנו חייבים לעשות זאת. אם נבין את הסכ-נה, יקל עלינו להיזהר מפניה גם בתקופות של התגרות על-אנושית.

ראינו השבוע אנשים רבים, ממיטב העם — שוטרים ממשרד-הגבול, חיילים, מהיס-בים, רופאים ואחרים. כמעט כולם עשו עלי-נו רושם עז בהחלטתם הנחושה לעשות ב-שעה הקשה את הדבר הנכון והנאה.

אך איש מהם לא עשה עלינו רושם כה עמוק כמו חסידי חב"ד, בני הכפר שפריר. לפני כמה חדשים ראנו אותם בשמחתם, ב-חג הכהן, תוססים בשמחה שרשית שהיא מורשת הדורות. השבוע ראינו אותם כיום אבלים, שקטים וממושמים, מלחים את מלי-הם באהבה ענוה, ללא זעם היסטרי וללא תאחז-ניקם.

נפרדתי מהם בהכנעה עצמית. ידעתי ש-ראיתי משהו נדיר — צלילת-רוד אמתית.

אף שבאו ארצה לפני ארבע שנים בלבד, היו בעיני סמל לכל הטוב, היפה והטהור במדינה.

היינו בפולין וברוסיה בימי מלחמת העולם השנייה. ראיתי שם פעולות נדירות, שבהן פוצצו הלוחמים רכבות, מיתקנים צבאיים, מחסנים. אבל הפידאין אינם לוחמי גיילה. הם רוצחים על-זוים, האוברים לנשים ולאחרים חרימנו. דינם חייב להיות כדון כלבים שוטים: מוות!

פסטי פרדקיין, גורה... אני מרגיש חובה אחרית להודות לאנשי משטרת ישראל ולחיילי צה"ל. יתחקו וימשיכו לעמוד על המשמר.

אליהו בר, תל-אביב

סימנת השבוע: לא כדאי להיות פדאי!

דוד ברגמן, רחובות

הפיראין ושוטלחיהם החזירו את המרחב לתקופת האדם הקדמון, כאשר איש המערכת היה נוטל את מקלו ויוצא לרצוח כל בהמה, אדם או עוף שנלקע לדרכו. אלא שלפני 5000 שנה עשה זאת האיש-הבהמה רק כאשר היה רעב...

פקיד דרגה 10

מאמרם על עבד אל-נאצר (העולם הזה 963) תלוש מעט מן המציאות. הרודן המצרי אינו אחד מנדולי הרוד. הוא סתם מפקד-פלוגה שלא הצליח להנהיג 100 איש בקרב וחושב שקל יותר להנהיג אותם של 2 מיליון. אצלנו, היה בקושי מוצא נזיב כפקיד ממשלתי דרגה 10 בדרגה...

מרגלית כהן, טבריה

...יש לדעת ולהרגיש שכל התנגשות בין מדינות היאור הוא עלולה להיגמר בהתערבות שלא לטובת הצדדים. דווקא. התפתחות כזו היא מיותרת... אשר בו מעוניינים אך ורק אנטגוניסטים שהעמאות המדי-נית נאמסה עליהם — כאן אצלנו, או שם אצלם.

יוסף לוינגר, קרית-ים

אולי רוצה עבד אל-נאצר להידמות לאסלח אל-דין, אך בין רצונו של איש לבין היותו, יש עדיין הבדל רב. ומה שמעניין אותנו: אין כל בטחון ששליט מצרים יפעל דווקא לפי השקולים שהעולם הזה חושב אותם לנכונים עבורו... הוא רוצה להיות שליטם של כל הערבים. בזה אין ספק. אך כדי להשיג מטרה זו, עליו תחילה למגר אותנו — ולא להיגר. כל זמן שאנו קיימים, לא ישתלט סופית על עיראק ונצחון עלינו — זה מה שדרוש לו להשתלטות על העולם הערבי.

גרשון רומנובסקי, תל-אביב

אתם מאמינים מה שכותב עבד אל-נאצר כי ספרו? "חזרתי הביתה חרוקת" לא עצמי על מיטת... דעו לכם, שהשבוע הכי נורא, אחרי ביוצע רצח, יש בו רשש של מתחיות והתמוטטות עצבים, ואחרים מהם יכולים להירגע רק על-ידי כבי. כנראה שגם החבר הטוב הזה הרגיע את עצמו בכבי (אם אינו משקר). אבל אם היה בו קצת רשש אנושי, לא היה בכלל צריך לנשט לדפוס...

יוסף דיי, תל-אביב

אדם קצין קרבי שהצטיין באומץ לבו בחזית ואינו מתלהב משפיכת דמים? מרוע אינו מרמן את חייליו? מרוע באים הם ורוצחים נשים ונכרים. הישנים במיטה? לעצול קצין טובילב כיה ושוחר-שלום כזה!

שמירת שבת

בקשר לכתבתכם בעניין חזרת איסונג, העובדת בשבת (העולם הזה 965), כאילו בני משפחתי הם שותפים בבעלות. הרגתי מתכבד בזה להודיעכם שכני משפחתי יצאו כבר מזה מחברת איסונג ואין להם שייכות אליה. בזמן יכיר איסונג הוכנס בחזרה עם השותפים האחרים סקתי מיוחד על שמירת השבת על-ידי יהודים.

א.מ. גניחובסקי, בני-ברק

הזכמת קוראים תרבה ספרות

אנב עיון בעמוד הפרפראות שלכם על סופרים ויצירותיהם (העולם הזה 965) נזכרתי ב: מעשה בעלמא מנגרדת. שהנדרה עצמה לכופרת. "לא תכתבי", אמרה. "שום רומאן עד עתה — אך כבר יש לי הזכמה להפארת!"

ניאל שיף, רמת-גן

אחד בפה, אחד בקי

נכון. הסרט מהרט מעשה במזימת (העולם הזה 961) סרט עברי, המדבר עברית, מחפה על מודעות רבות. אבל מרוע, לכל הרוחות (העב-רית) אינו מדבר בההאם לתנועת שפתי השח-קנים?

דוד אלמגור, נתניה

ל'צרנים (העבריים) פתרונים.

...יצרני הסרט רואים את הקהל שלנו כנוף של תינוקות בלתי-מפתחים, אשר מספיקה להם העובדה כי השפה הבוקעת מפי שחקני הסרט היא עברית כדי לגרום להם אושר. ולא כך הוא...

יעל נצר, ירושלים

ואולי גם הסרט הישראלי.

הייר סטאלין

במאמר הראשי של העורך (העולם הזה 963) הובעה הרעה כי הקו הרוסי ההדש אינו אלא תוצאה של לחץ האינטליגנציה והביורוקרטיה הא-סובייטית לתנאים טובים יותר.

הייר סטאלין

במאמר הראשי של העורך (העולם הזה 963) הובעה הרעה כי הקו הרוסי ההדש אינו אלא תוצאה של לחץ האינטליגנציה והביורוקרטיה הא-סובייטית לתנאים טובים יותר.

אני סבור אחרת: כיום עומדת בראש ברית המועצות מנהיגות דינמית ומפוכחת. מנהיגים אלה יודעים כי עוצמת ברית-המועצות עולה בהתמדה ותכריע בקרוב את כח המאזניים לטוב בהם. הם גם יודעים שכל מלחמה נלענית שתפ-רוץ עלולה להחריב את האנושות כולה. על כן החליטו למנוע מלחמה בכל מחיר.

לודוויג כהן, חיפה

ובכל הנועה סוף-סוף העת שמהניג קומוניסטי קם ואומר כי סטאלין לא היה שונה מהשור. וכל הקומוניסטים האדוקים קמים ואומרים "אמן!" או משהו בדומה לזה, כלפסקיון מארכי ביסטי מטוהר.

שמואל ליבר, חדרה

המאחד והמפרד

אינני מכין להפארתות העת הקורא הזנבין מחיפה. על יציאת בני-עקיבא לספר (העולם הזה 964). גם חבוי בית-ר ויתרו על מסע למצרים ועל מחנות וטילים רבים, כדי לצאת לביצורים... ר"ר **בוע השומר-הצעיר**, אחרות-העבודה ומפא"י, קי-בטחנו שבמנו, כן גם יתר התנועות.

א.מ. תל-אביב

טוב לראות כיצד נזכרו בני כל התנועות והזרמים כי כשעת חירום לאומית חשובה הכבדה המאחדת: מצוות-המחז המפלטת המפרדה...

אליהו ברגר, עפולה

מקורות היניקה

סיפור ההרפתקאות של שלושת המרענים שיררו לאורך הנילום (העולם הזה 963) שימש לי חומר מצויין לעריכת רשימה מפורטת של הנקודות המעניינות על גדות הנהר. אלא שאני רשמי אותו בסדר המוקד, החל באלכסנדריה וכלה במקרי רותיו — לפי הסדר בו יצעדו חיילי ישראל בארץ היאור.

אלחנן שראבי, רחובות

בשקראתי בזמנו את חוברת העולם הזה 764 לא ידעתי שכעבור 109 שבועות אוכל לראות שנית את תמונת האשה משבט מאד' שבאונגרה, הבניקה את בנה. דחילקום! אני מקוה לא לראותה יותר...

עמרים לביא, בנימינה

אין חשש. האם כבר מתכוונת לגמול סוף-סוף את בנה מיניקה, לפני שתופיע עוד משלחת ותנציח אותה בעוד כמה דיופור-טיות.

הנהר הארוך ביותר בעולם אינו הנילום, כה הוא המיסיסיפי-מיסורי באמריקה הצפונית, 6971 ק"מ לומטר. הנילום הוא הנהר השני באורכו: 6890 ק"מ.

הרברט ריטר, נפר-אטא

עורך הכיתוב בזמנו סבור כי המיסיסיפי (4080 ק"מ) והמיסורי (2890 ק"מ) הינם שני נהרות שונים, למרות זעתם של אמריקאים חובבי ש-אים.

עיוני הרווי

יחיתי לתנובה על כתבת עמוס קינו, בה הוא נילה נרמנים טובים במדור ברלון (העולם הזה 961). מכיון שלא מצאתי שום תנובה כזאת, הנה שלי:

אודה מאד, פסקו ונרוח... עסובי-ענינות תמיד עווי וכשנפסק כעת הנרוח, לא יתיאש אחד כעווי.

לב, תל-אביב

בזו למי?

לא צעקתי בזו מפא"י (העולם הזה 960). שקר לחלוטין.

לפי כל המפלגות פועלי ארץ-ישראל רציתי לפגוע, כי אם באוהם האנשים אשר בירדנין אי שלא בירדנין אינם מכבדים את עקרונות המסגרת ה-קדושה הזאת, מפירים אותם בדון ומלכילים אותם תוך ראית האינטרס האישי הצר והפיכת כל דבר לדרביון קטנטן וזול.

בז צעקתי, "בזו לבונות" ואני צועק גם כיום. לא שנייתי את דעתי: בזו לבונות. גרתי בזו יד בשורות המפלגה הזאת! בזו לנים החמישי המח-כל יום ויום ושעה שעה במאמצי הטובים, הנאמי-נים והנאצילים שבשורות המפלגה הזאת — יוש הפכו את האמצעים למטרה בשבילם ושכחו את רבים כאלה. גם כיום בו אני לננבים ולמושח-תים, לכל אותם אלה אשר תוך ניצול עמדתם, המטרה הכללית.

יחזקאל הכהן, חיפה

בניין עקרוני

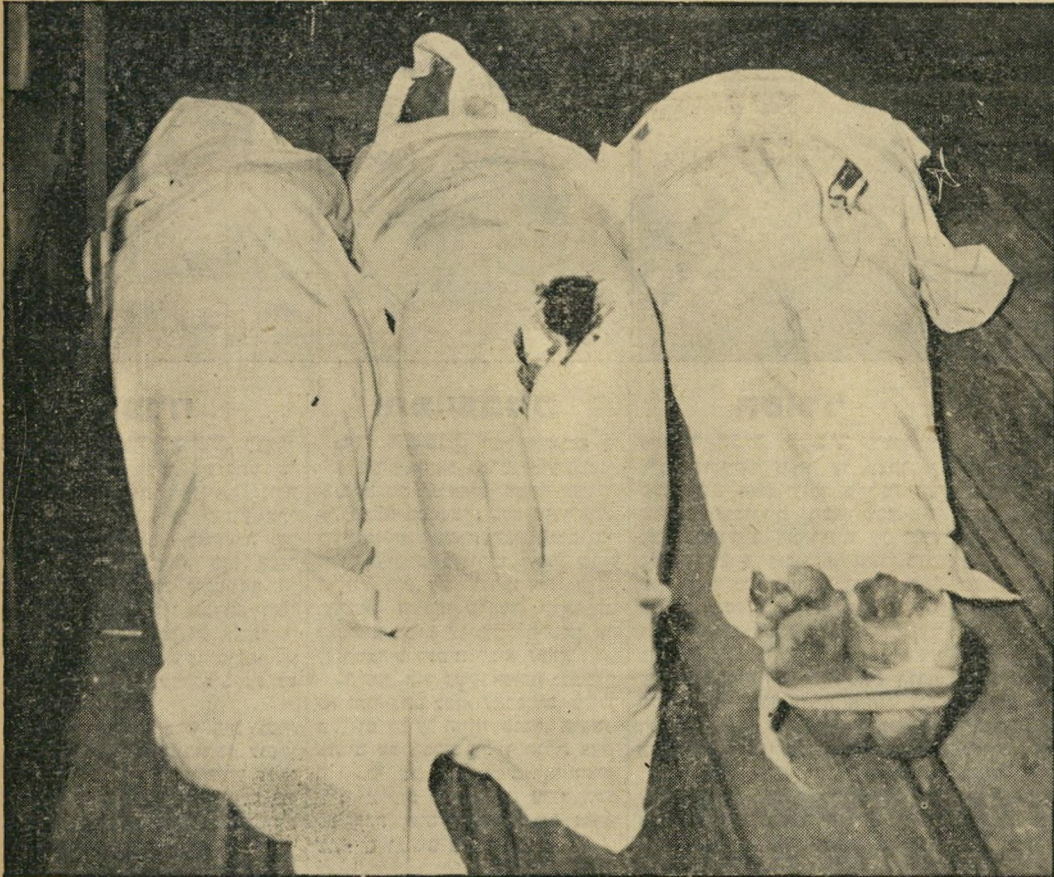
במוציא שבת זו חזרתי מספור בננב כשאני הבנוין למכונית ליד נבי-ציונה. גרתי בזו יד את המכונית עד לתחתית-הבניין הנדולה של מובילנאז, השייכת לאחד אייזנברג במקום, על אף יציאת השבת, הימה התחנה סנורה.

הלכתי לרמ אייזנברג הביתה וביקשתי באדיבות לפתוח את התחנה ולמכור לי את הבניין הדרוש. בפריצתי ענה לי כי הוא לא יעשה זאת — בפרוצים. מי יצווא בשבת לננב, אמר, שידיאן שיהיה לו מספיק בניין.

לא נשאר לי אלא לקחת בניין בראשו-לציון ולחזור למכונית בנבי-ציונה.

א.מ. תל-אביב

חדית נוספת

והי תמונה מזועזעת. עטופות בסדינים, מוטלות הגופות בתחתית המשאית: שני ילדים נקובי-כדורים ומדריכים הקטול. השלושה, קרבנות התקפת הרצח על מוסד-הילדים של מושב שפיר, סימנו את נתיב הרוח של הפיגוע בשבוע האחרון לפני יום העצמאות.

כרגיל אחרי כל סיבוב של מלחמה זעירה, יכולה המדינה לעצום את עיניה ולחזור לשכב לישון. הפיגוע חזרו לב-סיסיהם. יכולים אנחנו לטפוח לעצמנו על הגב, למלמל לעצמנו כמה סיסמאות יפות של כושר-עמידתנו, ולהעמיד פנים כאילו חזר הכל לקדמותו.

אולם תהיה זאת אשליה. שום דבר לא יחזור לקדמותו. מלחמת-הפיגוע לא היתה אינטרמדיא-קטן ובדל-ימים. היא היתה פתיחה רוויית דמים לשלב חדש במלחמת-הקיום של-מדינת ישראל.

כל עוד שרקו הכדורים בחושך, כל עוד נכרו קברים חדשים מדי יום, אי-אפשר היה לעמוד על כל טיבו של הלחץ. עתה, בהפסקת הנופש, חייבים אנו להסיק את המסקנות. הן ישנו את פני חיינו.

★ ★ ★

במשך כמה שעות לפנות בוקר, אור ליום החמישי שעבר, היה נדמה שהנה פרצה המלחמה הגורלית. אף אחד משני הצדדים לא רצה בה. היא עמדה לפרוץ, כמו מלחמות רבות בהיסטוריה, כמעט בעל כורחם של כל הלוחמים.

אותו רגע כבר לא זכר כמעט איש שמחול-הדמים נפתח בתקרית קטנה באופן יחסי: התקפה של מארב מצרי על חוליה של חיילים ישראלים בצד הישראלי של הגבול, בגזרת כיסופים.

כדי לחלק את חייליה, נאלצה ישראל לפתוח באש תותחים. לא היתה כל אפשרות אחרת. אולם עוצמת האש הישראלית היתה גדולה מן הרגיל. חיש מהר התפתח דו-קרב תותחני, שקטל כנראה למעלה ממאה חיילים ואזרחים ברצועת עזה, בני שני המינים וכל הגילים. המצרים לא מסרו את המספר המדויק.

בצמרת המדינה לא הכל היו מאושרים מהתפתחות זו. הכת של שרת בממשלה עידערה על השיקולים של כת בן-גוריון. השרים משה שפירא, פנחס רוזן ומרכי בנטוב האשימו את דויד בן-גוריון בפזיזות הרת-סכנות. בן-גוריון טען לעומתם כי ניהול מערכה מקומית הוא צנינו שלו.

אולם גם שוללי קו בן-גוריון נאלצו להודות כי ההפגזה הכבדה של רצועת עזה גרמה לתוצאה פוליטית חשובה אחת: לדג האמרשילה, השוחה כעת במימי המרחב, היה עתה מה לבקש מישראל.

עד אותו רגע היתה צפויה הסכנה כי האמריקאים יצטרך לדרוש ויתורים מישראל כדי לפייס את המצרים. אחרי אותו רגע היה עליו לדרוש ויתורים גם ממצרים, כדי לפייס את ישראל.

הדם החדש, שנשפך על כפות המאזניים, אינן את המצב המדיני לקראת בואו של המזכיר הכללי של האומות המאוחדות. זהו חשבון ציני, אבל מציאותי.

★ ★ ★

מחרת יום ההפגזה קיבלו כמה מאות פידאין כי רצועה את פקודת-ההיכון. בלילה עברו את הגבול בחוליות קטנות, החלו במלאכת הקטילה והחבלה.

בניגוד לדעה הרחוחת בישראל, אין הפידאין אנשי יחידת קומנדו מובחרת, אלא חיילים של יחידה פלסטינית סדירה, רגילה, בצבא המצרי. השם פידאין הוא רק כינוי יחידתי, מן הסוג המקובל גם ביחידות צה"ל, כמו "הפורצים", "שרי עלי שמשון" ו"חיות הנגב" של מלחמת תש"ח.

הפידאין באו גלילים-גלים. יש להניח כי בסך הכל פעלו ל-מעלה מחמש מאות איש. בהשואה למספר זה, היה הנזק המוחשי שגרמו, וגם מספר קרבנותיהם, מועט באופן יחסי. הפידאין לא גילו כושר קרבי מעולה, וגם לא רמה מעולה של אימונים בחבלה.

לעומת זאת הצטיינו בניירות, וגילו תכונה שנעדרה לח-לוטין בקרב החיילים הערביים במלחמת תש"ח: הנכונות לנוע בלילה ולחזור לאזורים של אוכלוסיה צפופה.

אין למדוד את נצחונם או כשיונם של הפידאין במספר ההרוגים ובגודל הנזקים שנגרמו בישראל, אלא במספר התקריות ופיוורם על פני השטח. כי מטרת הפיקוד המצרי היתה לשתק את החיים התקנים בכל דרום הארץ, להפסיק את התחבורה, לזרוע בהלה, לרתק

אזפים ורעבות שז נכרים ישראלים בסיוורים ובמארכים, תמורת השקעה מצרית קטנה מאד.

זהו תוכנה האמיתי של מלחמת הפידאין.

★ ★ ★

פועות מוחות הבטחון הישראליים, שהשמירו כמה מן החוליות, היתה עלולה להנחית מכה על המוראל של הלוחמים הפלסטיניים. לילה אחד, בין הימים השלישי ליום רביעי, עבר כמעט ללא תקריות. פרשנים נחפזים נתפשו לנחש כי העניין נגמר.

אולם הפיקוד המצרי היה זקוק למכה אחת נוספת, כדי להחזיר את הפרסטיג' לפידאין ולמנוע את הרושם כי שותקו אחרי הריגת תריסר מחבריהם. וכך ירד, עם שקיעת התמה של היום הרביעי, לילה-הזוועות על המושב שפיר.

האופי המיוחד של מעשה-התועבה גרם לזעזוע עמוק בכל רחבי ישראל, עד לצמרת המדינה. גם חברי כת שרת שוכנעו עתה כי יש לתת יד חופשית לבן-גוריון, וכי אין להימנע ממלחמה. בשעה שרוב אזרחי ישראל ישנו שנתושים במיטותיהם, התקרבה הטרדיה לשיאה.

מלאך-המוות של המלחמה נקש בעצמות אצבעותיו על הדלת.

אם לא יירשם בספרי ההיסטוריה כי המלחמה מחרחכת השניה פרצה אור ליום החמישי, שני, 12 באפריל 1956, הרי יש להודות עד כך לאדם אחד: לדג האמרשילר.

לולא נוכח הוא במקרה במרחב ברגע המכריע, לולא יכול היה במקרה לפעול תוך שעות מעטות ולהשיג הבטחות מחייבות משליטי שני הצדדים, לא היו בני חיפה חנוים במצעד הצבאי של יום העצמאות השמיני. תחת זאת היו רבים מהם צועדים בעצמם, לבושים מדי חאקי, אל שדות הקרב.

★ ★ ★

המזכיר הגאונני ביותר של האו"ם לא היה מצליח במניעת המלחמה אילו רצה אחד הצדדים באמת להתלקחות המכרעת. מאורעות השבוע הוכיחו מעל לכל ספק כי, לפי שעה, אין איש מהם רוצה בכך ברצינות.

גמאל עבד אל-נאצר הפעיל את להקות-הכנינים של הפידאין במקום להפעיל את צבאו. הוא רצה "לנקום את דם הרוגי עזה", בצורה שיכלה לשכנע את בני עמו ולשמור על כבודו בעיני ההמונים. הפידאין היו הצורה הזולה, היעילה והרעשנית ביותר.

הוא לא היה מעוניין במלחמה אמיתית, כי לא היה מוכן לה.

צבאו לא קלט אלא חלק קטן מאד מן הנשק הסובייטי. יעבור זמן ניכר עד שחיילי מצרים ידעו, אפילו בעזרת מומחים זרים, לטוס במיגים ובאליושינים ולהפעיל את הסטאלינים, להחזיקם במצב תקין ולתקנם, לאמן מדריכים ופועלים ולהכין חלקי-חילוף.

★ ★ ★

עד שיסתיים שלב זה, ועד שינבט זרע המרד אותו זרע עבד אל-נאצר בירדן ובעיראק ויקום הפיקוד הערבי האחיד, לא כדאי לסגן-האלוף הקאהירי לפתוח במלחמת הכרעה. זה היה ברור לפני שבועיים, וזה הוכח השבוע.

אולם האיש ששלח את הפידאין אל תוך אדמת ישראל היה צריך להתכונן מבחינה נפשית לאפשרות שהמלחמה תפרוץ בכל זאת. הוא לא יכול היה להיות בטוח במידת ההתאפקות של ממשלת ישראל. כל אחד מפעולות הפידאין היתה עלולה להצית את הפתיל.

מכאן המסקנה השניה, גם היא ברורה: עבד אל-נאצר מעוניין לדחות את המלחמה, אולם הוא מוכן לבצע פעולות למרות שטמון בהן סיכון של התלקחות מיידית.

זהו בטחון עצמי חדש, הנובע מן הנשק הצבאי. הוא מסביר במידה רבה את מערך הצבא המצרי על הגבול הישראלי.

★ ★ ★

אילו רצתה ישראל לפתוח במלחמה מונעת, הרי זה היו פעולות הפידאין מספקות לה אמתלה שלא תסולא בפו.

אם לא ניצלה הזדמנות זו, הרי נבע הדבר מעובדה פשוטה: מניות המלחמה-המונעת נמצאות בישראל בירידה מתמדת בשוועות האחרונות.

לפני שדושה חדשים היה זה רעיון כמעט כללי, שהקף רבים מן האזשים המרכזיים בעמדות-המפתח. כיום קטן מספר הסידור המוש-בעים, אף שאזה חוזרים אליו מדי פעם כנא-מנות עקשניות. רוב בעלי-הרדיוס מודים לעצ-מם כי אם אמנם היה הגיון ברעיון זה לפני רבע שנה, הרי מאז השתנו הנתונים כליל.

ההגיון הפנימי של רעיון המלחמה-המונעת היה: היכולת לנהל מלחמת-בזק בחזית אחת, תוך שמירה פאסיבית בשאר

לקח הפידאין: מפיהם של

עשרה מחושבי הגבול ומגיניו מסכמים את נסיונם האישי בהתמודדות

השומר

אצלנו החיים זרמו כתיקונם. מספר עמי רונאל (19), חבר משק מגן. "אמנם היתה קצת התרגשות אחרי המאורעות האחרונים כמו בערב מלחמה אבל אי אפשר לעצור את המכונה הגדולה הזאת הנקראת קיבוץ.

"לא היינו מעוניינים להפגש עם הפידאין כאן בחצר המשק, אבל בכלל לא נבהלים מהם. רק בלילה, גדולה התכונה מהרגיל. ביום שלישי שמענו התפוצצויות ויריות ליד ג' דר המשק. רק כבוקר ראינו שהם היו כאן. המכונות שלנו והטנדר של ג'ירעו עברו ולא קרה להם כלום. טנדר צבאי שעבר אחריהם על מוקש. תיכף צאנו להחיש להם עזרה."

הקיבוצניק

מתיחות קיימת אצלנו כל הזמן, טוען איש משק צאלים מיכאל מונהייט (23). "לכן לא היו השבועיים האלה משהו מיוחד אצלנו. שמענו כמה התפוצצויות בסביבה, לא ידענו בדיוק מה הם. אלינו קצת קשה להגיע כי אנחנו באזור החולות. אחרי פעמיים ניסו לפרוץ. אני חושב שאלה היו מסתננים רגילים, לא פידאין, שבאו סתם לג' נוב. הצלחנו לסלק אותם. יש אצלנו שמירה טובה וכמה צרורות הספיקו להברית אותם. היו אצלנו השבוע מורים ומורות מתלאביב ועשו שמח במשק. היינו יושבים איתם בערבים אחרי העבודה, שרנו ודברנו על החי המשק. בשבת רקדנו עד אחת בלילה. חבל שלא באו יותר מורים."

הסולר

אני רגיל לעבוד במקומות מסוכנים, מעיד על עצמו ג'י סים קדוש (26). עובד מחלקת הע' בודות הצבוריות במארישבע, ש' עבר בשבועיים האחרונים על הדרך בין ניריצחק וגבולות, אשר מוק' שה שלוש פעמים השבוע. "כל שנה אני בא הנה לגבולות לתקן את ה' דרך. הגעתי בדיוק כשהפידאין עז' בו את הרצועה. כל בוקר יצאתי עם המוטורגריידר לישר את הדרך. לקחתי אתי לחי מזוין. אנחנו עוב' דים 12 שעות ביום. אם נפסק את העבודה בגללם, לא יתקדם שום דבר. "כל פעם הייתי שומע שמכונות עלתה על מוקש, אבל המשכתי ל' עבוד, מוכן לפגישה איתם. רק ב' לילה אחד שמעתי פיצוץ במשק."

המושבניק

זה השבוע, הכל יושבים ב' כפר, מתאר בקרט שמעון (42), איש מושב מבטחים מעולי מרוקו, את המצב במושבו: "יש חוסר עב' זה ואין שום עזרה מאף מקום. ב' נחיים עושים ביצורים. לפני שבוע הייתי בבית עם הילדים. אני שומע תותחים. חשבתי מלחמה. קראו לנו לאסיפה, אמרו צריכים להתכונן או' לי המצרים מנסים לבוא לכאן. "חילקו לנו נשק, הלכנו לשמור. לא נתנו להם לבוא למבטחים. בלילה של יום רביעי הייתי שומר, הרגשנו אנשים מסתובבים על יד הגדר. צעק' נו: "מי שם?" האנשים היו רצים. ירינו אליהם והם ברחו. ברוך השם לא קרה שום דבר. עכשיו אנחנו שומרים ובונים ביצורים."

הפלח

הייתי בחצר המשק, עבדתי בהרכבת קומביין כשלפתע ש' מעתי התפוצצויות פגזים, נזכר עמוס צפרוני (26). בן קיבוץ איי' לתהשחר שהתישב לאחרונה עם אשתו ובנו בכפר-עזה, מול העיר עזה. "יכולתי לראות משם את ה' התפוצצויות בנחל-עוז ובקעה. ראי' תי שהפצצות לא נופלות אצלנו ו' המשכתי לעבוד. כך עשו כולם, רק את הילדים הורידו למקלטים על כל צרה שלא תבוא. "המוראל של החברה היה גבוה מתמיד, אפילו אלה שהורשו לנסוע לחופש ויתרו על חופשותיהם וגש' ארו במשק. הפידאין לא הסריו או' תנו, רק המצרים היושבים במוצב שלי שדותינו פתחו באש."

הוותיק

ירימי מטוחות אצל תותחני המצרים עוד מהשנה שעברה, סבור אריה שרייבר (23), חבר קי' בוך ג'רים. "אבל אחרי הכל, הם לא הקלעים הכי טובים בעולם. בכל אופן, כשאנחנו שומעים התפוצצויות בסביבה, קודם כל יורדים למק' לט. כך זה היה גם בהפגזה האחרונה. כשהתחילו הפגזים לשרוק וכולם יר' דו למיקלטים, הסתובבתי אני לר' אות שכולם באמת יכנסו. גם למחרת התחששו היריות. אני הייתי אותה שעה במטע. לקחתי על הטנקטור את כל האנשים שהיו שם ומהרגו ל' משק למיקלט."

פעילות הפידאין לא העמידה אותנו בתנאים מיוחדים, מלבד זה ש' היה צורך לחתר על העבודה בל' לות. יש לנו השנה יכול כבו לה' עונה קצרה, אנחנו מעוניינים לקצור בשקט. פשוט סופרים את הימים ש' עובדים בשקט. כי כל יום עבודה המושקע בבטחון זה כמעט בובו."

העירוני

אני עובד ברסקו בתל-אביב בסנדלרות. ביום רביעי אחרי ה' עבודה עליתי על אוטובוס אנד לח' זור הביתה לרמלה, סיפר אברגיר שלמה (28). "זה היה האוטובוס של שש וחצי. לא היו שם כל כך הר' בה אנשים. נסענו עד הסיבוב ל' צפריה ואשה אחת ירדה שמה. האו' טובוס נסע עוד 20 מטר ופתאום שמענו יריות. בצד ימין של הדרך יש פרסד ותעלה. ראיתי שלושה אנ' שים שוכבים בתוך התעלה עם בג' דים כמו חיילים שלנו. "אני ישבתי על-יד החלון, שלושה ספסלים אחרי הנהג. לא שמתי לב מה הולך באוטו, רק הסתכלתי מאיפה באים הכדורים. האוטו נסע עוד מאה מטר והתקלקל. תיכף ירדתי מה' אוטו והתחלתי לרוץ בכל הכוחות שלי, לא הרגשתי כלום. רצתי כמו משוגע עד השער של סרפנו. רק על-יד השער הרגשתי דם ברגליים שלי. לא הרגשתי את עצמי ונפלתי עד שמצאתי את עצמי בבית חולים. עכשיו אני לא יכול להזיז בכלל את הרגליים שלי. לא יודע איך רצתי."

הרופא

קראו לי ישר מביתי ברחו' בות, מסכם ד"ר אליעזר גל' טנר, מנהל בית החולים אסף הרופא בצריפין, את לקח הטיפול בנפגעי הפידאין. "עבדנו בדיוק כמו בעה מלחמה, קראו רופאים ואחות הן והיענותם היתה למופת. כשיש ציוד וחודרי ניתוח משוכללים, אפשר לע' בוד יפה, ללא עיכובים. "אולם הניתוח אינו העיקר. העיקר הוא המיון לפני הניתוח, ברגע ש' מביאים את הנפגעים. גם המיון פעל למופת, בעת שהביאו את עשרות נפגעי שפירר והאוטובוס. אני חו' שב שזה היה בעיקר אודות להת' נהגותם המופתית של אנשי שפירר. הם התנהגו בשקט. המדריך ליחה את הנפגעים וגישק כל אחד בהיפרדו. "התקלה היחידה היתה המחסור ב' דם. הם לנו רק מעט דם וזה חשוב מאוד. אם מביאים לניתוח ילד עם קרע בכבד דרושות כמויות גדולות של דם. רק זה יכול להציל חי אדם. דם, זה משהו שלא נשיג בדולרים אפילו, כי אם רק על-ידי תרומה ה' מונית של בני כל השכבות."

השומר

במשך השבועיים האחרונים כמעט ולא ישנתי, סיפר שוטר משמר הגבול עזרא עזרא (28), עולה מעיראק ותושב בתיים. "כל הזמן העבירו אותנו ממקום למקום, לכל מיני תפקידים שונים. ביום היינו עו' שים סריקות בפרדסים ובשדות אחרי הפידאין, ובלילה שוכבים במארבים. התחלנו בזה עוד ביום שבת בלילה."

העולה

מכרתי דלת לכולם נשק. אמר העולה סולימן סדור מי (43), עולה מתומן המתגורר ב' אשקלון הישנה. "אנחנו לא מפחד דים מהם, רק צריך נשק. בלילה שה' פידאין היו כאן בתנאים, ישנתי במיטה. הבית שלי הוא על-יד הבית של משפחת ידעי. לא שמעתי כלום. "עכשיו אני רוצה נשק. אני לא יכול לישון בשקט, הלב לא נותן. אם יבואו מחר לבית שלי, איך אני אגרש אותם? טוב שיש שמירה בעיר ושמירה של מתנדבים. כל אחד שומר בתור שלו על הבתים של ה' החברים שלו. גם אני מוכן לצאת לש' מור. הייתי הקלעי הטוב שבמחלקה."

"אצלנו אנשים עובדים כל היום. מהבוקר עד הלילה. אפשר פעם לש' מור כל הלילה וללכת בבוקר ל' עבודה, אבל לא כל יום. לילה ראשון אני לא ישנתי. שמרתי על הילדים שלי. לא יכול לא לישון כל לילה. צריך לתת נשק לאנשים בשביל לש' מור על עצמם ועל בני משפחתם."

לוחמי הדרום ופידאי שבוי

סלאן מוחמד, אחד הפידאין שנשבו, מגלה את מערך הלוחמה הזעירה

ל פי ידיעות שנתגבשו מתוך שיחות פוליות הדמים הראשונות בדרום, היה הפידאי סלאן מוחמד שייך לחוליה שארכה למקורות בכביש פלוגיה. חוליה זו שמה קץ לחייהם של שלושה ישראליים, שני חברי גבעת חיים ואיש קיבוץ להב, פוצצה למחרת את שני הבתים במושב שפיר. כאשר נפגש עמו ראש מערכת העולם הזה, שכב סלאן, שחור, גיוו-שער, משופם, במיטה צחורה בבית חולים ארשם בארץ.

במקום נכחו תונא-חוק, צלמים, מסריטים וכתבים צבאיים. הם ראינו את סלאן קצרות באמצעות מתרגם, עברו לשני פידאיון פצועים נוספים ששכבו באותו חדר. הי ראיון הבא, המובא כלשונו, נערך בערבית, לאחר גמר חקירתם הכללית של יתר העתונאים.

***

בן כמה אתה?

21.

נשוי?

כן.

ידידים?

לא. התחנתי לא מוזמן.

מניין אתה?

הורי באו מהמדבר, מדרום. אבל אני זוכר רק את הזמן שחינו ליד יבנה, ממערב לי בכיש הראשי.

עד מתי?

עד ההגירה הגדולה. אחר כך ברחנו. יחד עם כל הערבים של הסביבה.

מדוע ברחתם? האם היהודים תקפו את כפרכם?

ואללה, אני לא ראינו יהודים. הייתי או ילד קטן ולא הבנתי שום דבר ממה שנעשה. או. אלה מבין, אדוני? הייתי נער. לפני זה, הייתי רק רואה יהודים עוברים לפעמים ב' אוטו שלהם בכביש.

ולאחר מוכרתם, מה עשית?

בהתחלה, שום דבר. היינו עם הרבה פליטים אחרים בשדות. אחר כך במחנה של פליטים. אני התחלתי לעבוד מוקדם מאוד. הייתי מחפש עבודה אצל בעלי האדמות ב' סביבה. עבדתי טוריה, כל דבר.

***

מתי התגייסת לפידאיון?

ככה, לפני ששהשבעה חודשים.

למה?

הכריחו אותי... גם הקצינים המצרים היו אומרים בכל מקום: "מה אתם חושבים? שנשלח חיילים מצריים להגן עליכם כשאתם יושבים כאן בבטלה?"

ומה דעתך? צדקו?

ואללה, אדוני, אני לא יודע. אבל הם גם כן צדקו קצת.

לכן התגייסת?

הכריחו אותי.

היה גבר יא סלאן, הגד שהתגייסת מפני שחשבת שכן צריך לעשות, שצריך להתנקם ביהודים.

ואללה, אדוני, זה לא כך. אני לא יודע לחשוב דברים כאלה.

ומה עשו לך אחרי שהתגייסת?

בהתחלה ישבנו במחנה ליד עזה. אחר כך שלחו אותנו למחנה גיזה. זה ליד הפירמידות של קהיר.

מה דימיתם אותכם שם?

כל דבר. לירות, לפיצץ, לעשות תרגילים בשדה. זה לקח בערך שלושה שבועות. אחר כך החזירו אותנו לעזה.

מה עשיתם שם?

שום דבר.

אם פעם לא עברתם את הגבול כדי לרגל או להכיר את השטח?

* ההגירה, או הבריחה הגדולה, כינוי נפוץ בין פליטי ארץ-ישראל לגבי יציאתם ההמונית בימי מלחמת העצמאות.

אבדאן! אבדאן! ישבנו כל הזמן ב' מחנה. קיבלתי שש לירות משכורת כל חודש, ועוד שלוש לירות כלכלה. אבל לא עשינו שום דבר. אפילו לא שמירה. לפעמים היינו עושים קצת אימונים.

זאת אומרת שלא הכרת כלל את השטח מעבר לגבול?

רק את הסביבה איפה שהייתי, ליד יבנה. אני מכיר את מה מאז שהייתי ליד.

איך זה בכל זאת יצאת לפעולה מעבר לגבול? מי הוריד אותך? או שהיית לך מפה?

אתנו היה אחד יוסף מובאק. הוא כבר היה הרבה פעמים בישראל. הוא הכיר את השטח. הלכנו איתו. לא הייתה לי מפה, כי אני לא יודע לקרוא.

***

נחזיר חזרה לנושא... אתה אומר שזאת הפעולה הראשונה שלך. איפה עברת את הגבול?

זה היה ליד בית חנון. שם יש חולות. עברנו ב'12 בלילה. זה היה בערב שבת. הלכנו מהר מאד בשדות. אמרו לנו שאנחנו צריכים לפוצץ גשרים, מובילי מים, פסי רכבת.

ולחגוג אנשים?

אבדאן, ואללה אבדאן!

גם לא לירות על מכוניות?

לא ואללה, אבדאן!

אז מה עשיתם מצד זה של הגבול?

מיד זרקנו את חומר-הנפץ שנתנו לנו. לכל אחד היו שלוש לבני חבלה. אבל אנחנו לא רצינו להשתמש בהם. לא רצינו לגרום כל נזק לישראל.

אם כן, מדוע לא חזרתם הרצועה? מפני שלא רצינו שידעו שלא מילאנו את התפקיד שהטילו עלינו. יוסף, זה שהיה איתך ואי עלינו, אמר שיוכיל אותנו לכפר בשטח הירדן, שם יש לו חברים.

וכיצד חשבת לשוב לעזה?

ככה. חשבתי לנו שם איזה חודש או שש שבו כזה, ואחר כך לחזור.

עם חשבון מי היית נשאר שם לנו?

יוסף אמר שזה יהיה בסדר. החברים שלו היו דיאנים לנו. יש כבר דבר קבוע איתם. כל פעם שמישהו מצוה היה עובר לירדן, היו מטפלים בו.

***

מה לקחתם אתכם. מלבד חומר-הנפץ? היה לי קארל.

קארל?

כן. תת-מקלע קארל גוסטאב. גם 300 כדור רים בשבילו, בתרמיל צד.

החבר שלך אמר שכל אחד מכם קיבל 500 כדורים. מה עשית ב'200 הכדורים הנותרים?

בחי, אדוני, לא היו לי יותר מ'300 כדור רים. לא השתמשתי אף לא בכדור אחד. כל מה שהיה לי, מצאו אתי החיילים היהודים שתפסו אותי. יתכן שהיו חברים אחרים ש' קיבלו יותר כדורים. אני לא.

איזה אוכל לקחתם אתכם בי צאתכם לדרך?

שום דבר. כשיצאנו, לקחתי פרוסת לחם

* בכלל לא!

בכיס. הקצין המצרי, ששלח אותנו, אמר שאנחנו נאכל עש' כים בדרך.

עשבים?

כן. ירקות, עגב'ניות, דברים כאלה.

מה עשיתם בשטח ישראל?

בלילה הראשון הי' לנו צפונה, עברנו ממערב לבדיר, מצ'פין לכוניתרה, ולנו בלילה בוודאי אל-חא'כי.

אתה מדבר כי מן אדם המתמך צא במישור סי?

יור ושהכיר היטב את השטח. זאת אימרת שכבר עברת אותו כמה פי עמים לפני כן...

לא. בחיי שלא! אני רק אומר מה ש'שמעתי מיוסף מובאק.

מה עשיתם למחרת?

הסתתרנו כל היום. בלילה יצאנו שוב ל'דרך. לא התקדמנו רחוק. שמענו יריות ב'סביבה.

***

אתה יודע שאתה נחשב כחבול?

מרגל, לא כחייל שבוי? כן.

ובכל זאת עברת את הגבול?

מה אפשר לעשות? הייתם פוזבים פלמטיניים שעברו תם הגבול?

אלה שהיו אתי, כן.

האם ברור לך שהמצרים משתמשים בכם כשעירים לעזאזל ושולי חים אותכם למות בטוח בשביל חשבוניתיהם הפרטיים?

ואללה, אדוני, אני לא מבין שום דבר בדבר רים כאלה. המצרים אומרים שהם ידידנו. והם שולטים שם בעזה. כשאומרים לצאת יוצאים.

יש הרבה פלמטינאים בפידאיון?

כן. די הרבה. אני עצמי לא מכיר את כו'לם. אבל במחנה שלנו יש הרבה. אומרים ש'אולי 500 איש.

זכורם הוכרחו להתגייס?

כן. כולם.

אם אחד לא עשה זאת מרצון?

אולי אחד או שניים, שרוצים להתנקם. אבל אני לא איכרתי לא הורים ולא קרובים ב'מלחמה עם היהודים.

ובכל זאת הגעת למקום זה...

זה רצונו של אללה.

ושל הקצין המצרי?

אולי...

קציר הדמים. חוליה בת חמשה פידאין, שאותה עליי משמר הגבול וחוסלה בקרב ממושך, בווי סוכרייר בדרום. חוליה הפידאי המרואין, עברה את הגבול יחד עם חוליה זו.

ליל הזוועה בשפיר

ה פיראין עזבו את גבולות ישראל. ביום כו חורו 10 מהם לרצועת עזה בארונות עץ, ושניים נהרגו בסכיבות בארשבע, עדיין נשארה חוליה אחת חופשית לנפשה בלב ה- מדינה. גם עקבות חוליה זו נתגלו ומעגלי ה- מחפשים החלו סוגרים סביבה. היא שינתה את ציר נסיגתה, פנתה לעבר גבול ירדן. בדרך הנסיגה עוד הספיקו המרצחים לירות באוטובוס, להטיל רימון לבית משפחה בעת שזו סעדה פת ערבית, ולהתקיף מוסד חינוכי בשפיר — כל זה מרחק קילומטר אחד מתחנת המשטרה בהצטלבות בית-דגון, לב לבה של מדינת ישראל.

בעוד תקופה קצרה, ספק אם מישוהו מלבד משפחות הנפגעים יזכור את הזקנה שנהרגה בשנתה באשקלון, את הנהג שנפל בדרכים, את איש משמר הגבול שנפגע בעת קרב. אולם מה שאירע בליל הזוועה בשפיר, מקום פעולתם האחרונה של הפיראין, לא יישכח במהרה.

***

ט רטור פעמון התפשט על הגבעה הר קטנה, בכניסה אל הכפר. משלושה בתי אבן צחורים וארוכים, בעלי גגות אדומים, פרצו ילדים בריצה. הם נכנסו לבנין רביעי, התישבו איש איש ליד שולחן הקבוע, הוציאו מהמגרות את סדורי התפילה. אחר באו ה- מדריכים. היו עמם כמה ילדים חדשים, אשר אף אחד לא הכיר אותם; רק אותו יום הגיעו למוסד.

שמחה המדריך התישב במקומו הרגיל מול הדלת, הושיב את החדשים לידו. קול תפילה עלה מן החדר הארוך. לא מלמול או מנגינה מונוטונית, אלא שירה. הם שרו את תפילת הערבית בקול צרחני קמעה, כשריחות אורח חת הערב המתבשלת כמטבח הסמוך עולים בנחיריהם.

פתאום נפתחה הדלת. יעקב קדוש נכנס לחדר, כשהוא נושף מריצה מהירה. הוא סגר את הדלת מאחוריו ונשאר לעמוד לידה. הוא אחר.

לתפילת שמונה-עשרה, קמו כולם, הפנו את פניהם מזרחה, לעבר ירושלים — ולכיוון הדלת. התפילה נאמרה עתה בלחש. הילדים שקעו בספרים שלפניהם ורק שפתייהם רוב-בו את הכתוב: "מי כמון בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה..."

***

שלמה קסום (13), הוא נער צנום בן מקצת, הנוהג לכסס את צפרניו. הוא עלה עם הוריו לפני חצי שנה ממרוקו. הוריו נשלחו לבאר-שבע, אותו שלחו ללמוד בבית הספר החקלאי של חב"ד בשפיר.

הוא סיפר בשטף, ללא כל מעצור: "איך שהיינו מתפללים תפילת ערבית בעמידה, מישוהו דפק על הדלת. ההוא פתח את הדלת ותיכף התחילו לירות. המורה שעיה כיבה את האור ונפל על הרצפה. כולם נפלו על הרצפה. כל הבית רעד ככה. צעקנו כולנו כמו משו-געים: משטרה! משטרה! אף אחד לא בא. המורה שעיה שבר את החלון והוציא אותנו מן שם. ראיתי שני ילדים עם דם. רצנו לחדר ה- אוכל. אחר כך באו ולקחו אותנו לכפר. לכל בית הכניסו שלושה-ארבעה."

היו בחרו 46 ילדים ושלושה מדריכים, כאשר כבה האור. כיבה אותו פיראי מבחון, לא אחד המורים. נשמעו יריות, כולם צעקו והתרוצצו בחדר, איש לא ידע מה קרה בדיוק. הילדים נשארו מבולבלים, גם למחרת בבוקר. לשלמה ויליאם טאבי (14) פני אדם מבו-גר. הוא עלה משווייץ לפני ארבעה חדשים, הוריו נשארו שם. גם הוא ניסה להיזכר ב- מאורעות הלילה: "עמדתי ליד המורה שמ-חה. באותו זמן שפתחו את הדלת ראיתי שני אנשים עומדים משני הצדדים. הם לא עמדו, הם התכופפו. היה להם קאסקט על הראש. הם ירו ואני התכופפתי. כדורים הלכו מפה ומפה והיו צעקות. אנחנו לא רואים כלום למה אנחנו מפחדים."

***

גם הפיראין פחדו מהחושך. הם הס-תפקו בכמה צורות לתוך החדר והסתל-קו. גד פריימן, אחד המדריכים, היה אותה שעה בחוץ. הוא התנצל: "ראיתי אותם, אבל

שמחת האתמול

מחולות, שירה ושתייה כדת היו אף לפני זמן קצר מנת חלקם של חסידי חב"ד בשפיר, בעת שחגגו את יום השנה לשחרורו של מייסד חב"ד

מבית-סוהר רוסי. בין המחוללים (למעלה), שתמונתם הופיעה בשעתו בהעולם הזה בלטו נערים מצפון אפריקה, תלמידי בית-הספר החקלאי במקום. שחונכו ברוח חב"ד. נערים אלו היו קרבנות התקפת הפיראין של השבוע האחרון (למטה).

אם כי כל נפגעי היריות במושב שפיר היו מתלמידי המוסד החקלאי במקום, חסרי קרובים ובני-משפחה במושב עצמו, התפשט אצל כבד על פני כל המושב. לאחר שבמשך הלילה אכסנו תושבי המושב את הניצולים בבתיהם. נצבו למחרת עם בוקר סביב בית ההריגה, מררו בבכי מר.

אבר

בבית החולים אסף הרופא בצרפיג, לשם הובאו הנפגעים, נותחו הילדים והוצאו מכלל סכנה. רק אחד מהם נפטר מפצעיו. השאר שכבו חבושים בתחבושות גבס, קבלו אספקה תמידית של דם וחמצן עד צאתם מטכנה.

הפצוע

חזר בית-הכנסת לאחר ליל הזוועה דמה למרחץ דמים. שולחנות וכסאות הפוכים בתוך שלוליות דם, סדורי תפילה מגואלים חלקי-לבוש של הנרצחים היו מפוזרים בו. אפילו משקיפי או"ם, למודי מראות הזוועה, הזדעזעו.

הבית

בני של אח

אחיו של שמחה זילברשטרום, המדריך שנרצח עם חניכיו, ליווה את גופתו אחיו כשהזעם והכאב נשקפים מעיניו. למרות שמסורת חסידי חב"ד מצווה על סליחה ואהבת הבריות, לא יכלו החסידים לעצור את כאבם נוכח מראות הזוועה שנתגלו לעיניהם. מראה בית-הכנסת לאחר ליל הזוועות, דמה לשדה קטל.

מוחו של נער

גופתו של נסים עסיס בן ה־13, היתה מעוותת כולה. הוא נפגע בראשו מצורר כדורי תת־מלע, שעה שעמד והתפלל את תפילת שמונה-עשרה כשפניו מופנים למזרח, אל מול הדלת ממנה הופיעו הורגיו. מחזות מזעזעים התרחשו בשפירר בעת שחזרו לשם הגופות. אמו של נסים רצה אל גופת בנה, זעקה בבכי: "בא הביתה! בא הביתה!" נסים, בן למשפחה ירושלמית מרובת ילדים, הגיע למוסד ביום שם את מותו. בית-הכנסת היה המקום הראשון אליו נכנס.

לא היה לי נשק. לא תארתי לי שאלה פידאין — כאן, עלייד תל־אביב.

עברו דקות מספר עד שהתאספו במקום כמה אנשים והעיוו להתכונן לתוך החדר. מנורת נפט קטנה האירה בקושי את מראה האימים. אי־אפשר היה להבחין מי נפגע ומי לא. רבים מבין הילדים היו מכוסים בדם. כולם צעקו. רק כעבור דקות יקרות אותרו תשעת הנפגעים. שניים היו כבר מתים.

בבית־החולים אסף הרופא, בצריפין, פעלו בבת אחת ששה חורי נתוחים. מנתחים הוו-עקו באמצע הלילה מבתיהם, הגיעו מיד. היה מחסור חמור בדם. חמשה הילדים שנש-ארו בחיים, לאחר ששניים נוספים מתו בדרך, ונפגעו בכל אברי גופם, אבדו דם רב. "זה היה בית מטבחים", התבטא אחד המנתחים.

***

על מכונת משא של משטרת ישראל
היו מונחות גחיותיהם של ארבעת ה־נרצחים. מבעד לסדינים הלבנים שעטפו או-תם התפשטו ועלו כתמי דם גדולים.

הם שכבו זה בצד זה, המדריך ושלושת חניכיו. שמחה זילברשטרום (25) בא לשפ-ריר לפני שנה אחת בלבד. הא היה טיפוס מסוגר ומוזר בהתנהגותו. מאז עלה עם אמו מצרפת בילה ארבע שנים באחת הישיבות בירושלים שקע בלימודים, נחשב כעילוי. הוא בא אל שפירר בדרך משונה: חברו בלב ונפש לכפסל הלבנים, ששימש מורה בשפ-ריר, נרצח בידי מסתננים. שמחה בא למלא את מקומו מבלי שיקרא לו איש.

על המכונת משני צדיו שכבו שנים מי חניכיו, מבין החדשים בשפירר, אשר רק את-מול הגיעו לשם. לא היה מי שיספד את קו-רות חייהם. הם היו קצרים מדי.

***

מורת חסידי חב"ד מאריכה לספר על הרדיפות והמצוקות שעברה כת חסי-דית זו. בני שפירר, עולים מברית-המועצות, ידעו להתגבר גם על מכת הפידאין. אולם 39 הנערים שיצאו שלמים מטבילת האש הנור-ראה, טרם תפסו מה ארע באותו ליל. הם הס-תובכו סביב מקום ההריגה, נרגשים בהכנסם שוב לתוכו.

שאלה אחת הטרידה את מוחם, אותה שא-לה שהטרידה את שלמה ויליאם טאיכ. שאל שלמה בקול רציני ועמוק: "אנחנו עוד רק ילדים. למה הם עושים את זה לנו?"

הניצול

בעת ההתקפה היו בחדר בית-הכנסת קרוב ל-50 נערים. רובם ניצלו במירה, מאחר שהפידאין ירו רק אל אלה שניצבו מול הדלת, לא הספיקו להטיל רימון או להינצל שלמה קטוס נזכר בפרטים.

להיכנס פנימה.

הילד אנשי המושב עוררה חששות מהצד. הם לא חששו, חששו, בשקט הנפגעים הפתולוגי.

הדרך האחרונה

על משאת משטרה הונחו גופותיהם של ארבעת החללים. יד נוסף מת כעבור כמה שעות מפעיו. המדריך החקלאי, שהיה עם הנערים ולא נפגע, ליווה אותם בדרכם האחרונה לירושלים, עיר מולדתם, שם נמסרו לידי משפחותיהם ונקברו.

העם למחרת מחול-השרים

הפלמ"ח. יהודים מזוקנים בני כל הגילים זימומו את המנגינות, אף שלא תמיד ידעו את המלים.

דוברת ג'ינג'ית. הסיבות להתקפת שירה זו היו פרו. איות יותר. בחדרי חדרים דנה ועדה על ניסוח החלטות הועדה. היא לא היתה מסוגלת להסכים על מנגינה אחת דה, והצעירים לא נתנו בינתיים ליושבי-ראש להמשיך בסדר-היום.

סלע המחלוקת נזרק לתוך חדר הישיבות עלידי סיעה של צעירים — גוף שקם ב" ועידה באופן ספונטאני היה מורכב מצעירי כל הסיעות במפלגה, מן הימין ועד לשמאל. המכונה הכשנותף לכולם: התקפה חריפה ביותר על מדיניות-החזק של משה שרת.

דרשה דוברת הצעירים, יהודית פרידמן, גינגית מרצינה מפעילות הקיבוץ הדתי: "ניטראליות של המדינה במערכות עו" למ, כמו זו של בורמה, הודו, יוגוסלביה ומצרים (אחרי שיצחק רפאל דרש את שילוב ישראל במערב).

פעולה ישראלית כדי לצרף את ברית המועצות להצהרת שלוש המעצמות (אמריקה, בריטניה, צרפת) לקיום השלום במרחב, סילוק "האחראים למדיניות-החזק".

החלטה אחידה זו נוסחה במלים רכות ("על האחרים לחשוב מחדש על דרכם...") אולם הדוברת לא השאירה שום ספק ב" ויכוח, "עליהם ללכת!"

החלטת בתיים. משה שפירא, הבוס האמיתי של הפועל-המזרחי, היה נתון במצב קשה. קודם לכן חתמו חבריו על זכרון-דברים חשאי עם משה שרת, התחייבו לתמוך בקו שלו תמורת משרות בשירות-החזק (ה' עולם הזה 965) אחרי שהעלו על עצמם את חמתו של הפטיש בן-גוריון, לא היה להם כל חשק לריב גם עם הסדן שרת.

לשוא ניפנף אברהם מלמד, קיבוצניק מ" גודליק מניר-עציון, בעצומה חתומה בידי 50 צעירי הועידה, שתמכו בקו הצעירים. אחרי שחברי הועידה הצטרדו מרוב שירה, ואחרי שאול מלאי השירים, הושגה פשרה ברות חכמי חלם: ההחלטות האנטי-שרתיות אמנם נתקבלו, אולם הוסכם בפירוש שלא יפורסמו.

אחרי שנגמר שירה-מרד, יכלה הועידה ל" קבל את החלטתה העיקרית: מיוזג מפלגת הפועל-המזרחי עם מפלגת המזרחי (מבלי להחליט לפי שעה אם המפלגה החדשה תיקרא הפועל-המזרחי-המזרחי או המזרחי-הפועל-המזרחי).

אמר מתנגד-המיוזג, שרהדואר העוקצני יוסף בורג, ברמזו על קירבת בית החולים לחלילי-הידוע, לאולם-הועידה: "אני חושש שהחלטה זו תיכנס להיסטוריה בתור החלטת-בתיים!"

תרופת הרוקח

ישראל רוקח ועדתו היו כמרקחה. המרקחת לא היתה לפי טעמים. ללא גינוני-נימוסין, הצ" ביעו לעבר כמה מחבריהם להנהלת מפלגת הצ"כ, קראו בבוז: "אתם לא צירים, אתם יסמינים!"

חבריהם, שהתכנסו לישיבת ההנהלה בבית המפלגה ברחוב המלך ג'ורג' בתל-אביב, נעל" בו. בזה אחר זה קמו חיים לבנון, שמחה בבה, שמחה ארליך ויוסף סרלין, עזבו את האולם, סגרו את הדלת בדפיקה הפגנתית אחריהם.

לשוא קרא ד"ר פרץ ברנשטיין, נשיא ה" מפלגה הממושקף, בעברית היקית שלו: "ר" בותי! רבותי!" איש לא שמע לו. הוא הכי ריו כי הישיבה נעולה, עזב אף הוא את ה" אולם.

איש אחד לא התרגש. כצעדים מדודים גי" גש יוסף ספיר לשליחת הנשיאות, הודיע כי הישיבה תימשך. כעבור כמה דקות, שב נשיא המפלגה לאולם ולניהול הישיבה.

לבסוף, מחוסר התנגדות, נתקבלה ההצעה לברר כיצד קרה כי רובם הגדול של 26 צעירי הצ"כ וסגניהם לקונגרס הציוני, מונו דחוקא מבין עסקנים ממדרגה שניה אי שלישית.

גלי ההכת'רות. מאז הבחירות לכנסת התחדדו היחסים בין שר הפנים

ראל רוקח, לבין שר הבריאות, סרלין. רבים ראו בסרלין, הזדוש, ניבאו כי "אח"ת" לגה את נאמ"ת" אחת ה"ת"ת

עשית-נפט דלקה בבית זכריה במושב הפועל-המזרחי אחיעזר, ליד לוד. המשפחה אכלה את ארוחת הערב, כאשר נפל הרימין לתוך החדר והתפצץ. ידו של משה זכריה נקטעה, בתו שרה נפצעה קשה בבטנה.

בכתה נורית זכריה, שנפצעה קל, ליד מיטת בתה: "שהילדה תהיה כפרה לכלל ישראל, שהצרות ייפסקו..."

מנגינה סוערת. המלים שפרצו מלב האם המהוממת כא לו הגיעו לרבון העיר המים: ההתקפה באחיעזר היתה המעשה ה" אחרון של הפיראן לפני שסיימו את פעו" לתם. שקט יחסי ירד על המדינה מקפת האויב מ, שכיחה לגשת לחגיגת יום עצמא תה השמיני.

משו" שפירא וידיד

למרות הגינג'ית, פשרה ברוח חכמי חלם

אחרי שבוע הדמים, אפשר היה לצפות ש" יהיה זה חג מדוכא ומודאג. אולם מי שסבר

כך לא לקח בחשבון את כוח-החיים המזור המפכה בלב העם: למחרת גמר מחול-השרים חזרה המדינה לאיתנה, כאילו כל מה שקרה לא היה אלא דבר רגיל. הרחובות מלאו ה" מונים ציהלים, מעגלי-הה"רה סובבו, תרד" עות-התלהבות ליוו את חיילי צה"ל שצעדו במצעד (ראה עמודים 13-14).

אופטימיות עצומה זו, שנתנה ליום ה" עצמאית השמיני את גוונו המיוחד, היתה ה" צליל הראשון של מנגינת השנה התשיעית לעצמאות ישראל — מנגינה שהבטיחה להיות סוערת למדי.

מפלגות

שירה בציבור

"הישיבה נפתחה בשעה 2.40 אחרי חצות, 12 שעות של הפסקה." שורה תמימה זו בפרוטוקול של ועידת הפועל-המזרחי, ש" נתקיימה השבוע, לא פירשה את טיבה של ההפסקה. אחרת היתה נאלצת לפרט: "אהרי 12 שעות של שירה בציבור".

היה זה מחזה מלכב. צעירים חבושי כיפה היו פזורים באולם הגמנסיה הדתית של בתיים, שרו בסדר היסטורי את שירי ה" ארץ, החל בשירי העלייה-השניה וכלה בשיר

היה מוכן להפיכה הבאה בירדן. סגן רמטכ"ל הלגיון מסיים עתה את הכנותיו להפיכה צבאית שתסלק את המלך הצעיר, תשליט במדינה מועצה של קצינים-חופשים, לפי המתכונת המצרית. הצעד הראשון של השליטים החדשים: הצטרפות גלויה לגוש המצר.

מזכיר או"ם דג האמרשילד יאריך את ביקורו הנוכחי במרחב. למרות שמועצת הבטחון קבעה, עם צאתו מניו-יורק, כי השליח הביני לאומי ישהה שבועיים בלבד באזור, ימשיך האמרשילד את פעילותו בבירות ערב וישראל מעבר לתקופה זו, מתוך אמונה שיצליח להשיג הסדר להפגת המתחים. לא מן הנמנע גם כי מזכיר האו"ם יחזור ויב"ר שנית במרחב, לאחר שובו לניו-יורק למסור דו"ח ביניים למועצת הבטחון.

לעומת זאת, אל תצפה להופעתו של איש הסכמי שביתת-הנשק ראלף באנץ' כמתווך בין ישראל ומדינות ערב. תוכניות הסטייט-דפרטמנט לשגר את חתן פרס נובל הכושי לזירת הצלחותיו הקודמות כמשכין שלום-סמיוג במרחב, נתבטלו. הסיבה: רמזים מצד הערבים כי באנץ' שוב אינו רצוי במדינות ערב, בהן נוטים לראותו כאחד האחראים לקיום מדינת ישראל.

גם ראש משקיפי או"ם הנוכחי, גנרל אדסון ד. מ. ברנס, צפוי לכמה חילוי איכה מצד הערבים. בהתקפה מרוכזת, המסתמ" נת עתה באופק הסרבי, יואשם בונס במוסר אובייקטיביות ובנטיה יתירה לצד ישראל.

מתפתח משבר ביחסים בין דויד בן-גוריון לבין הסוכנות היהודית. דויד בן-גוריון הציע לא מכבר לצמצם זמנית את העליה ול" כוון את כספי הסוכנות לצרכים דחופים יותר של המדינה. הצעה זו לא נתקבלה על דעת רוב חברי הנהלת הסוכנות, ו" דויד בן-גוריון עומד להשיב ת"ך ניהם של זלזול. יחס זה יבוא לידי ביטוי הגלוי כאשר יימנע ראש ממשלת ישראל מלהשתתף בדיוני הקונגרס הציוני ה" קרוב, יצמצם את השתתפותו להופעה בטנס הפתיחה בלבד.

מנהיג ציוני שני יפגין את מורת רוחו מן הסוכנות. יושבי ראש הנהלת הסוכנות, הד"ר נחום גלי דמן, אשר הצעתו למפלגות הציוניות לבטל את סניפייהן העצמאיים בחוץ לארץ ולאחדם להסתדרות כללית אחת, עשוי לסרב להיבחר מחדש להנהלת הסוכנות.

הפגנה גורדמנית אחרת: ב" נאומו בפתיחת הקונגרס בירושלים יא" שים גולדמן את ממשלת ישראל בזלזול בכוחו של העם היהודי בתפוצות ובסי" לוק המנהיגים היהודיים בבירות-המע" רביות ממסגרת המערכה המדינית של ישראל.

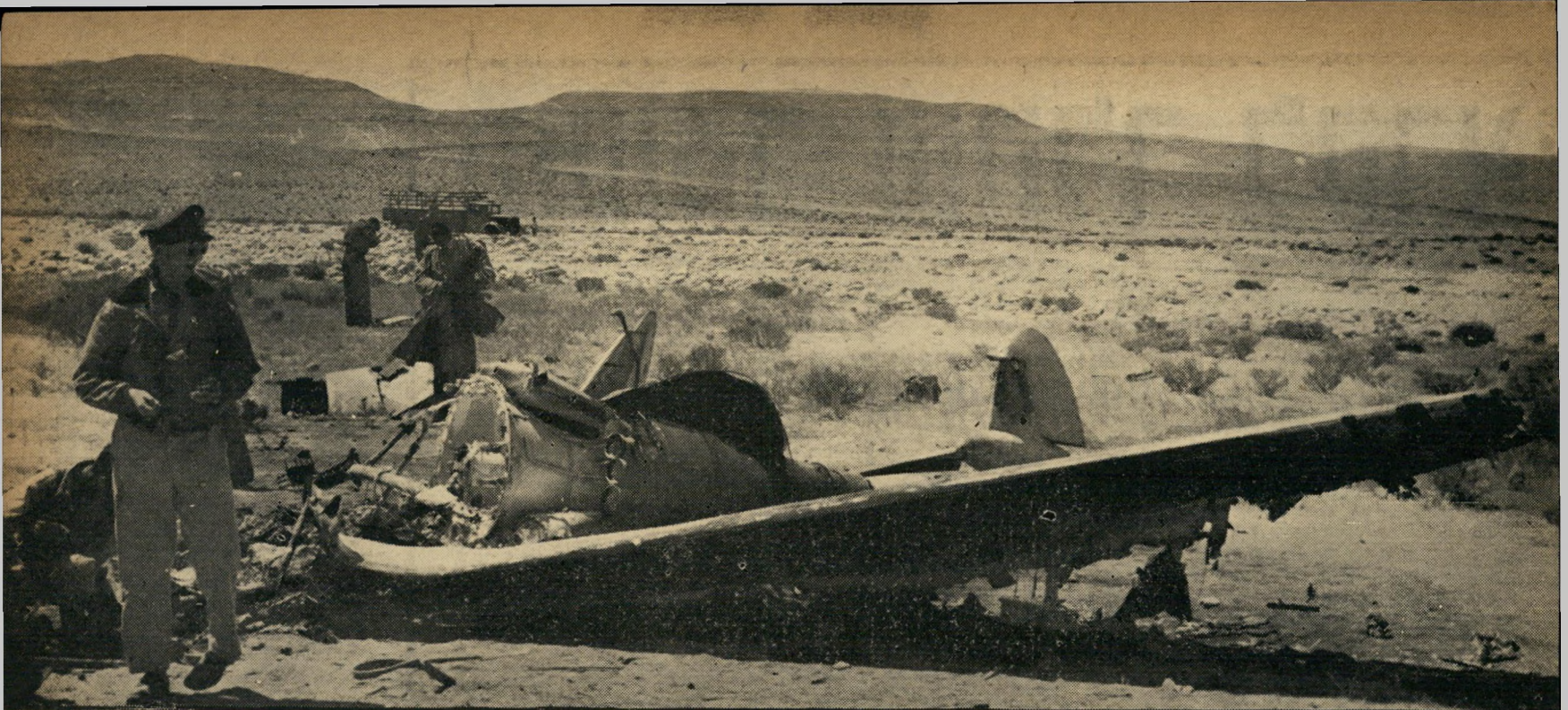
גל תעמולה ישראלי חדש, תחת הסיסמה "הבו נשק ליש-ראל!" יצוה את ארצות-הברית בשבועות הקרובים. למ" רות התנגדותו של ב" גי" עומד משה שרת להפעיל מחדש לחץ חזק על מ" שלת ארצות-הברית לספק נשק ליש-ראל. שרת מאמין עדיין כי התקרבות ימי הבחירות לנשיאות ארצות-הברית לא תניח לנשיא אייזנהואר להשתמש כליל מדיניות הנשק הישראלית וכי לחץ בלתי-פוסק עלול בסופו של דבר להבקיע את חומת הסירוב של הסטייט-דפרטמנט והפנטגון.

סעיף סודי בדיוני ברית בגדאד המתכנסת עתה בטהראן: יצירת ברית יבתיכונית מורחבת. ברית זו, אשר תיוסם עלידי שלושת מעצמות המערב, תכלול את מרוקו, סונימיה, איטליה, ספרד, הלבנון ותורכיה. תפקידה יהיה לאחד את שני קצוות העולם המוסלמי ולחתור תחת מעמדה של מצרים. הרמזים על ברית נשואין בין מלך עיראק לבין נסיכת מרוקו מתפרשים כהפגנה ידידותית ראשונה בכיוון זה.

שינויים חשובים יחולו במבנה מערכת הנציגויות הישראיות בחצי-הארץ. הצעד החשוב ביותר במסגרת זו יהיה חילוף-המקומות בין שגריר ישראל בלונדון ובווינגטון. אבא אבן, שגריר ישראל בווינגטון, יתמנה שגריר בלונדון ואילו אליהו אילת, לשעבר ציר ישראל בווינגטון ועתה שגריר ישראל בלונדון, יחזור כשגריר למקום כהונתו הקודם בווינגטון.

אל תופתע אם שוב יתחדדו היחסים בין ב" גי" הבין המנהיגים הצעירים של אחדות-העבודה. ב" גי" מסרב באמתלות שונות לשבץ מנהיגים צעירים אלה בתפקידים המתאימים לכושם ולעברם. סירב לאחרונה לתת ליגאל אלון להשתתף בסידרת-לימודים חשובה בבריטניה, בה ניתנו לישראל כמה מקומות.

ישראל תפתח בשורה של פעולות נגד החרם הערבי. כצעד ראשון, תפנה אל אותן חברות המסחר והספנות הזרות הנכונות לזרישות החרם הערבי, אינן מעבירות לישראל סוגים מסויימים של סחורות אך יחד עם זאת מבקשות להנות מייחסים מסחריים עם ישראל. חברות אלה יתבקשו להחליט סופית: להתעלם מן החרם הערבי או לנתק את קשריהן עם ישראל.

סופו של פולש. שרידי המפּייר המצרי, פזורים על שטח חולי, לרגלי הרי עבדת, לא רחוק משדה בוקר. מטוס סילון זה, יחד עם המפּייר שני, חיפה על שני מטוסי ספיטפייר של חיל האוויר המצרי אשר עברו את הגבול, חדרו אל תוך שטח ישראל. עם התקרבות שני מטוסי קרב ישראליים, פנו שני הספיטפיירים לאחור, שעה ששני המפּיירים המהירים חיפו

על נסיגתם. בקרב שנמשך שניות, הופל אחד מהם, השני הסתלק חזרה למצרים. המצרים הודיעו כעבור כמה שעות כי ארבעה ממטוסייהם פגשו שני מטוסי סילון ישראליים מעל שטח מצרי, זלקו אחריהם אל תוך שטח ישראלי. תוך כדי כך, ידע קריין קהיר לספר, הופל מטוס ישראלי אחד. מטוס מצרי לא חזר לבסיסו. הטייס המצרי, שנפצע היום, את הבדותה.

המאורח, את המצב הכלכלי הקריר של משקה, התריעה על הזנחת ישובי הספר. "אין לנו מים, אין לנו כסף, אין לנו מה ללבוש..." אדם אחד שהתרחש עד למעמקי לבו היה אהרון דולב, כתב מעריב. הוא מיהר לביטוי פנים, בילה במקום 24 שעות. אחרי שקיבל את כל ההסברות מפי לאירה שופמן, חזר העירה, פירסם מאמר ארוך בעתונו, תחת הכותרת: "זה הגבול וזה הגמול — כיסוי פים מול אויב ומחסור!"

כתיבה עם לב. מזה דולב השחרחר, לשעבר איש העולם הזה: "זועזעתי ממראה עיני. כתבתי את המאמר עם לב..." אם היתה מטרתו של דולב להמריץ את המוסדות, לא אוכזב. אחרי הפירסום טילפן רענן וייץ, מנהל מחלקת ההתישבות של ה"סוכנות, אל מעריבאי שלום רוזנפלד, רמז: "תנו לי עשרה ימים, ותראו מה כחה של עתונות..."

אולם לא היתה זאת התוצאה היחידה. כמה גשים צדקניות זועזעו מן המאמר, ידעו ל"לפתוח במגבית לסובת המשק. למערכת מעריב, וגם למשק, הגיעו חבילות שי.

כעבור ימים מעטים פרצו התקריות בגבול, ודולב חזר למשק כיסופים. "אתה יודע מה עשית לנו?" קיבלו את פניו חברי המזכירות הזעמים. "תראה מה ששלחו לנו!" על זה שולחן היתה מונחת תיבה של משחת נעליים, שנשלחה למשק כנדבה.

פרט קטן. "פגעת בכבוד העצמי שלנו", האשימה לאורה שופמן את הכתב המדוכא. כדי שלא יישאר שוב ספק על כך, הריצה מכתב למערכת דבר: "... מפסקים אנחנו בכנות העזרה המופיעה בצורת סנסציות ב"עיתונים אשר כונתן אינה אלא לנגח את מקור מחצבתנו — תנועת הפועל ומוסדו תיה..."

לא נזכר במכתב: שלאורה שופמן עברה על מאמרו של דולב לפני הפירסום, תיקנה בו כמה פרטים, אישרה את השאר כחיובי.

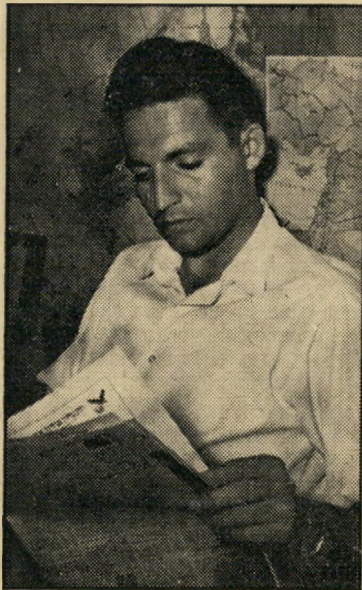
נייר במקום ושק

מאז פעולות חאן יוניס, כונתילה וניצנה שרר רוגז חמור בין הסופרים הצבאיים של העתונות העברית לבין אגף ההסברה של ה"מסל". הסופרים הצבאיים, שביקשו למלא את תפקידם ולהביא בפני קוראיהם אינפורמציה מלאה על פעולות אר ושל

בדיקות דומות, שנערכו במוסכי מוסדות אחרים שקנו מכוניות חדשות מבית-חרושת קיזר פרייזר החיפאי בשנה החולפת, העלו אותה תגלית מפתיעה.

מוכן לפצית. לאפרים אילין, מנהל ה"מפעל היה הסבר משלו. לא היו אלה מנועים משומשים, טען, כי אם מנועים חדשים ש"שובשו תוך תהליכי יצור ושופצו". אם נגרם נזק לקונים, הסביר, יהיה המפעל מוכן ל"פצותם."

המשאומתן על הקף הפיצוי נגרר בלי סוף. הלוקחות דרשו מנועים חדשים, אילין הציע חלקי-חילוף לבוכנת. השבוע החליטו השניים להעביר את העניין כולו להכרעתו של מיכאל בר, המפקח על התעבורה. הוא יצטרך להחליט מה מגיע ללקוח המאמין ליצרן — ומתאכזב.

עתונאי דולב

הודות לגייגית, משחת נעליים

עתונות

הגבול והגמול

דבריה של הגייגית בעלת התנועות הנ"ל עשו רושם עמוק מעל במשך יורק

גיות ויוצרי שלושה הדתות העיקריות, תחת ליצור מצב כה מסוכן שהמעצמות הגדולות תיאמצנה לכפות הסדר בכוח."

פרשת קסטנר הזוג המפורסם

רשמת בית-המשפט המחוזי של תל-אביב הסתכלה בשני הגברים שעמדו לפניו. זה מול זה עמד הזוג המפורסם ביותר של פר-קליטי ישראל: מיכאל כספי נגד שמואל תמיר. ההודמנות: הדיון על השאלה אם עמוס בן-גוריון ושורת המתנדבים חייבים ל"ענות איש על שאלות רעהו, נוכח העובדה שלשאלות רבות לא היה כל קשר עם נושא המשפט."

לפתע המסיר כספי על תמיר הצעה כ"הממת: שמא יסכימו שני הצדדים מרצונם החופשי לענות על כל השאלות, יותרו על הטענה שהשאלות אינן נוגעות לעניין? תמיר המופתע השיב כי עליו להתייעץ עם מרשיו.

זכויות המחבר. כעבור רבע שעה, באותו בוקר, התכונן השופט יוסף לם באיתי זוג מפורסם. ההודמנות, הפעם: הדיון על השאלה אם ישראל רודולף קסטנר ומלכאל גרינוולד חייבים לענות איש על שאלות רעהו, נוכח העובדה שלשאלות רבות לא היה כל קשר עם נושא המשפט.

לפתע המסיר המיר הצעה מהממת על כספי: שמא יסכימו שני הצדדים מרצונם החופשי לענות על כל השאלות? השופט קיבל את ההצעה בהתלהבות, שאל את כספי אם הוא מסכים. השיב כספי ה"ממושקף, בפתונו בטרניתימה לתמיר: "ל"פחות תזכיר כי זכויות-המחבר להצעה זו שייכות לי!"

המשק

חדש-ישן

"הגייפים החדשים אינם כוחכים", התלוננו נהגי הסיכנות בח פה. מנהל התחבורה סבר אחרת. הוא שכר נהגי מוניות להסיע את הגייפים, שלח את הנהגם הקבועים להתבטל.

טרטור המנועים הגיע עד לאוני מבקר ה"סיכנות, ד"ר נחום גיר-פאלקס. המנהל ה"פוזי קיבל פיצויים נאותים, פוטר מעבודתו.

תוצאות הכריקה. הנהגים צדקו. כאשר נפתחו מנועי המכוניות לבדיקות שיגרתי, ציפתה הפתעה לעובדי המוסך: בוכנות ה"גיפים והטנדרים החדשים לא היו חדשות כלל. הן עברו חריטה נוספת, מאלה ה"גות לגבי בוכנות-מנועים משופשפות נסיעה.

הצ"כ בקונגרס הציוני, מוסד החולש על מלי יוני הלירות של מחלקת ההתישבות וקלי-טת העליה, מקור לא-אכזב של משרות ו"שליחויות.

ועדת המינויים, שקבעה את רשימת הצי-רים לפי בחירות אישיות, לא כחרה אף ב"נציג אחד מבין חברי התאחדות האיכרים — אחד מעמודי התווך של המפלגה, ומיבצר כו"חות רוקח. אפילו חיים אריאב, יושב-ראש התאחדות האיכרים וחבר הנהלת הבוקר ה"בעד-רוקח, לא נכלל ברשימה. התוצאה: ה"מינויים לא פורסמו בבטאון המפלגה, או בכל עתון אחר.

כוחות סרליו לא נרתעו, התכוננו לכיבוש היעד הבא: סילוק מאיר גרוסמן, נציג הצ"כ הישראליים בהנהלת הסוכנות היהודית, ומי-נוי שמחה בבה במקומו.

אך גלי ההסתערות נעצרו לפתע. בישיבת הנהלת המפלגה, שנערכה השבוע, התארגנו כוחות רוקח מחדש, יצאו להתקפת-נגד, ה"בירו את ההחלטה לבדוק מחדש את המינויים לקונגרס. רק רחיויה מוחלטת תספק אותנו!" הצהיר ישראל רוקח בעקשנות.

אנשי סרליו לא השיבו הז כבר לא היו באולם.

דעות

סכר תמורת שלום

בין רוב מנהיגי ישראל, אין כמעט מושג שגוא יותר מאשר "השתלבות במרחב". ה"חודש חזר עליו המנהיג הבלתי-מוכתר של התנועה הציונית, ד"ר נחום גולדמן, במאמר בעתון קאנאדי. קבע גולדמן, לשעבר מ"ל כגרמניה: "הציונות חשבה את עצמה תמיד לתנועת-שיבה גדולה, החותרת לשלב במזרח התיכון תרבות (עברית) שמקורה היה ב"אותו מרחב, מכלי לאבד את האוניברסליות שהיתה חלק מן התרבות העברית מאז רא"שיתה."

כיצד משיגים השתלבות זו? הפעם השמיץ גולדמן הצעה מקורית: תמורת שלום, תגייס יהדות העולם את אמצעייה הכספיים לפיתוח ארצות ערב. "התכנית הצדירה של סכר אסאן, היוממה עתה עלידי מצרים, היא רמז למפעלים גדולים עוד יותר שאפשר היה ל"הגשימם לטובת המרחב כולו, לו חוסלו ה"תלויים בין ארצות ערב לבין עצמן, ובין "ישראל."

ה"סיף גולדמן, הוא

אותו מחזה: קצינים שמנעו מעיתונים מקו-מיים וזרים גישה לפדיון השבוי, כדי שלשליח במחנה תהיה מלאכה קלה.

מן הצד השני של הגבול, בו אין קציני הצבא הסורי עוסקים בחריצות בעתונות, לא היו כל הגבלות דומות. סיפורי השבויים הסורים הופיעו כקלף תעמולתי חזק בעתו-נות העולם.

מידת רוגזם של הסופרים הצבאיים עלתה בכמה מעלות נוספות.

השבוע, כשהופיע מאמר ראשון במרחב הקואליציוני (העולם הזה 965), הצטרף גם שמאל שניער, סופרו הצבאי של מערב, למסע נגד שיטת ההפליה המזיקה למעמד ישראל בווית ההסכרה.

כתב שניער, הידוע כאיש מתון ונעים-ליכות: "במחנה והאפוסטרופים שלו אינם, כנראה, ברורים. אם צריך לפגוע בסיודות-ה-דמוקרטיות וחופש העתונות כדי להבטיח תפוצה לאותו שבועון — הם מוכנים לכך. אם צריך לנצל לרעה אמצעי-בחינה שניתנו בידי שלטונות הצבא, כדי להבטיח הצלחה ל-אותו שבועון — גם זה כשר בעיניהם.

באן מקופה הציבור הרחב. במסווה של צרכי בטחון מדומים, מונעים ממנו אינפורמציה שהרשות בידו לקבלה... המדובר בשבועון הניזון מתקציב הבטחון של המדינה. היינו — בעתון שאתה ואני כולנו מקיימים אותו!"

שניער יקר. עד כמה שהשגנון הפרטי עולה ביקר למשל המסים ולתורם האלמוני במרוקלין, הוכיח למחרת כתיבת המאמר אותו שבועון עצמו. בגליון שהיה תלשול כמעט לחלוטין ממציאות פעולות-הדמים של הפדיון (פעולות-הנגד של צה"ל, שהיו נושא בלעדי לכל שיתוף הארץ, פירסם במחנה אוסף של פרשיות נדירות, שהשתרע על מספר עמודים גדול פי שלוש מן הרגיל.

כמה מו"לים של עיתונים אורחיים ערכו שבועון קטן, הסיכום: אותו גליון עלה ל-תקציב הבטחון בהפסד נקי של למעלה מ-4000 ל"ל. או, כפי שסיכם זאת אחד מחברי ועדת העורכים של העתונות היומית: "במקום לייצר 40 תת-מקלעים עזוי לחיילים ב-בבולות, דוק משרד הבטחון את הכסף — כסף השחור, אנב, לתרומתם של 500 אורחים, שנתנו כל אחד שכר יום עבודה לקרן המגן. ולשם מה? כדי לעשות את אשר איש לא הטיל על צה"ל: לככר עיתונים ברחוב!"

רפואה

היכן גבול האחריות

נחום פרייפלד, חשמלאי בן 49 מתל-אביב, הרגיש כאבים בגולגולתו וירידת הנופחים הפ-ריעו לו זה מכבר; הוא החליט שניתוח יציל אותו פעם לתמיד מצרה זו. אשתו סבינה נסעה לבית-החולים דונלו ביפו, שילמה 150 ל"ל על-חשבון הוצאות הניתוח של בעלה ואשפוזו במשך שבועיים.

נחום נכנס לבית-החולים, נותח בהצלחה. כעבור חמשה ימים פסקו הרופאים כי מצב בריאותו השתפר במידה שיוכל לעזוב את בית-החולים. החשמלאי שכר מינית, נסע לביתו בתל-אביב. את 200 המטרים האחרים נימ, שהמונית לא יכלה לנסוע, עשה נחום בגרל.

הוא טיפס לדירתו בקומה השלישית — וצנח ארצה. כעבור יום, מת נחום מגופיף דם קרועים שסתמו את עורקי הראיה.

56 אלה ל"ל. הדבר ארע לפני למעלה משנתיים. השבוע הופיעה עורכת-הדיון נעמי טריסקר בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, דר-שה בשם האלמנה ושני ילדיה פיצויים בסך 56 אלף ל"ל מבית-החולים, על אשמתו כמות מפרנס המשפחה.

טענה כבינה פרייפלד: היא שילמה לבית-החולים עבור שבועיים אשפוז ואילו הנהלת

השבועון שהלך לקראו

ברוך הודעות הדמים שמילאו את עתוני הארץ בשבועיים האחרונים, בלט שם אחד: שמו של סמל חשמה הגבול נתן אנצילביץ, שנהרג שעה שהוביל את אנשיו במצור על מרצח הפידאין. סיפורו של נתן, איש המופת שהתנדב לפעולה ששמה קץ לחייו, התחיל הרהק מחולות החוף של נחל סוכרייר בדורס.

היה זה ב-1943. גלגלי הרכבת נעו במר-רוצה חדגונית. בקרונות הבהמות האטומים ישבו דמומים ושכובים זה על זה מאות יהודים. איש-לא דיבר, איש לא חשב, הרעב, הקור והיאוש שיתקו כל מחשבה.

בקצב גלגלי הקרון נעו הגופות הצמוקים. מדי פעם נשמעה אנחה חרישית. אנשל אנצילביץ ישב עם משפחתו. אנשל, הסוחר הקטן מסלובקיה, מילמל תהילים. לידו ישב נתן הבלונדי, בנו הצעיר של אנשל. הוא לא אמר תהילים. גם בלבו לא התפלל.

מדי כמה שעות נעצרה הרכבת, כמה גוויות מתים הוצאו מהקרון, נזרקו כגוצי עץ אל צדי הפסים. אנשל שביהשער המשיך בשינון תהילים, שפתיו דובבו ונעו. נתן, הצעיר ב-בניו, חרק שן ושחק.

שוב נפתח הקרון. שורות שורות הסתדרו היהודים. אנשי ס.ס. מזוינים בתת-מקלעים, מגלבים בידיהם, פקדו וקללו כאחד. איש לא הבדיל בין פקודה לקללה, כל פקודה היתה קללה.

***

שורת המות הנצחית

רשם הבחיקה בינות ההרים. רגל אחר רגל, עורף אחר עורף, גוף אחר גוף צעדו יהודים עוסקים, זקנים וצעירים, גבוהים ונמוכים. איש לא הוציא מהו. מדי פעם נשמעה צריחת-פקודה גרמנית שהדה חזר עשרת מונים.

השורה התקדמה, נכנסה בין צריפי עץ. שוטרים משגיחים, מבין ותיקי מחנה הרי-כוו הגרמני, ערכו מיון ראשון. אנשל אני צילביץ אמר תהילים, המשיך לומר אותם, גם כאשר נפגשו מבטיו לאחורונה במבטי עיניו הכחולות של נתן.

היתה זאת הפרידה. אנשל הלך עם אלפי אחרים לכבשנים, נתן נשאר לעמוד בשורה, כמעט קפא מקור.

***

לחם תמורת מות

צריף מספר 3 כבה האור. בחוף נשמעו נביחות כלביה-השמירה. יריות ה-פחדה בודדות פלחו את האוויר. היה קר, קר מאד.

לילה לילה חזר אותו מחזה. יושבי מחנה הריכוז התכרבלו בסכבי סמרטוטים, חיכו ליום המחרת. למחרת נצבו בשורה ארוכה, קיבלו מנת לחם וספל מים חמים ודלוחים שנקראו מרק.

איש איש, אתו בידו, צעדו לעבודה. בשולי המחנה נעמדו, "לחפור!" נשמעה הפקודה. הם חפרו. סמל גרמני בעל צלקת על פניו ספר את החופרים. הם לא ידעו עדיין כי חפרו את קברם. שריקת מסדר הפסיקה את העמל. לא הספיקו לאכול, ורופא במדי קצין סקר את השורות: "דו", "דו", (אתה) הצביע מכנית על כל שני בשורה.

האצבע השמנה של הרופא, בעלת הצפורן המטופחת, הצביעה על נתן. כל מי שנקרא, צעד צעד קדימה, יצא מהשורה — היה זה צעד נוסף למחת. איש צנום וחולני, שהשתעל לידו, רמו בידו: "נתן לי את הלחם שלך ו-נתחלף במקומות!" לא ידע עדיין, כנראה, כי למות נבחרו האנשים.

היה זה חיים, בעל חנות הגלנטריה מקו-בנו. תמיד היה רעב. "כולם ימותו!" היה חוזר ונמנב. "אם לא מרעב, מכדור" נתן החליף; חיים אכל בתאוה את פרוסת ה-לחם. היה זה תענוגו האחרון עלי אדמות.

"אני אחיה!" חשב אז נתן בלבו. זה קרה בסוף 1944. ארבעה ימים עבר לאכול, איש לא פרס לו מלחמו, אך באפו.

***

חזרה לחיים

נתן ישב ליד ה-יריות, שדות

נתן אנצילביץ

ער כי

בצאתו בהתנדבות לפעו-לה שלא היה מחוייב ל-השתתף בה, הסתער רא-שון אל מול פידאי מזויין, אף שידע כי האויב הסת-תר והמתין לו במארב. בחרפו את נפשו מעל לצו התפקיד ומעבר לתביעת החובה, בהתאם לסעיף 1 לתקנון המופת.

דמעות שמחה ועצבות. הוא חזר לציכוס לובקיה מולדתו, הצטרף לעלית הנוער. היו שם צעירים רבים ששרו שירים וחיו ב-חברה.

חיים רצה אף הוא לשיר. הוא גם רצה להתחיל בחיים חדשים, בארץ חדשה. פעם נוספת, נעו גלגלי רכבת — הפעם לרומה. גלגלי הרכבת התחלפו בגלגלי מכר ניות, בד ברונט כיסה את המכונית, הסתיר את היושבים מעיני סקרגים. המכוניות המ-שיכו דרומה.

בליל חשוך, עלה נתן על ספינה רעועה. רק קצב הצעדים ושיקשוק גלי הים הפזו את הדממה. הספינה הפליגה. נתן עמד ב-חרטום, נפרד במבטו מאירופה שהרעה לו, ממשפחתו שלא היתה עוד. לבסוף ירד ל-אולם השינה, פרש את שמיתו, וישן.

***

בנגריה בקיבוץ יגור

לפניה הרעועה נעה מצד אל צד, עלתה על גלים וירדה עמהם. מאות נוסעיה צפו בהתרגשות לעבר החוף. לפתע, ביום הששי להפלגה פסק המנוע. כמה חיילים בריטיים חבושי כומתות אדומות עלו לספינה. הספינה שינתה כוונה מחופי הארץ, לעבר קפריסין.

בנגריה במחנה ההסגר בקפריסין, עבדו צעירים רבים. נתן עמד ליד מחרצה, חרץ חריצים בעץ משקופים. מישוה שר לידו, מישוה פטפט, ספר בדיחות. נתן שחק. הוא לא שחק ככעס, או בחימה. הוא שחק, כי לא היה לו מה לומר.

בקיבוץ יגור, אליו הצטרף ב-1947 יחד עם גרעין עלית-הנוער, המשיך נתן את דרכו לחיים החדשים. מדי פעם עבד בנגריה, מדי פעם חפר בורות או תלש עשבי בר — ותמיד בשתיקה. חבריו קבעו כי הינו בישן מופלג; "הוא סתם שקט", טענו הבתורים. נתן, הבחור המוצק, בעל הקומה וקמטי הסבל שליד זוויות פיו, לא התבל-סקרנות הבנות, גם לא התבל-אולם כאשר יצחק, סדרן העבודה, מישוה שיתנדב לעבוד בבריכות.

או כאשר ביקש מישוה לשבת ולא נמצא מחליף, נתן תמיד היה זמין.

***

הפמל הביישן

גם היריות הראשונות על קיבוץ גשר ב-1947, לא נייערו את נתן משתי-קתו. הוא שתק כשירו על עמדתו, ובשקט כיוון את רובהו וירה. ידי נתן לא רעדו; גם לא שעה ששירת בחטיבת נבעתי.

הוא צעד בין גבעות השפלה, כמו בימים עברו — אך הפעם צעד מפקדה-הכיתה נתן אנצילביץ בראש אנשיו.

אחרי פעולה, היה רק אומר ש"היה חם", אי סתם חיך חיוך ערמומי. בזה היה שונה מחבריו: הוא לא התפאר בגבורה, לא ספר צינבאות, וכשמישהו אמר לו: "היית חברה" מן "הסמיך. נתן היה אולי סמל חיל-הרגלים היחידי שהסמיך כמו נערת בית-ספר תיכון.

שלושה חודשים לאחר השחרור, המשיך נתן לשרת בצבא הקבע. כאשר שוב לא היה צורך בו, לבש סרבל עבודה, התגורר בחד-רון קטן ביפו, עבד בנגריה קטנה, כנגר סוג ב'.

***

הצעירה משכונת נוזהה

את חנה העולה הצעירה מסוריה, שהתגוררה בשכונת נוזהה ביפו, הכיר נתן במקרה. מכר ממחנה הריכוז בגרמניה, הציג אותו בפניה. הוא הזמין אותה לקול-נוע, לא החליף אתה מלה אחת משך ההצגה. אחרי הסרט הלכו זה לצד זה הביתה. נתן דיבר מעט, חנה בת ה-20, בעלת השער ה-חלק והשחור, שתקה אף היא. יום יום נפגשו השניים, יצאו לטייל. כעבור ארבעה חודשים, התחתנו. "לא טוב להיות בודד", התוודה נתן אחרי-כך. "כל הזמן, חשבתי שלא אמצא בת-זוג. עכשיו אני לא בודד."

כאשר הוקם חשמה הגבול, התגייס נתן. "אני אוהב את המדים. אני איש צבא", אמר לחנה. חנה לא הבינה בדיוק מה כוונתו. הוא יצא לקורס של ששה חודשים. חנה היתה אז בהריון, ציפתה לילד הבכור. "שמר על עצמך", התחנן נתן; "אל תתאמץ צי!"

***

הבן הבכור נודד

כמוכה שגוען הסתובב הצעיר בעל הכומתה הירוקה במסדרון בית-החולים. לבסוף ניגשה אליו אחות לבושה כולה לבן: "מול טוב!" קראה לו. "יש לך בן."

ברעדה לחץ נתן את ידי חנה. הוא הסתכל בבכורו וצהל. היו לו אותם עיניים, ואותו שער כמו שלו. "נקרא לו אשל, על שם אבא", אמר לחנה. "טוב", השיבה אשתו. "אשל נקרא לו."

כדור הפידאי

מאותו יום, החל נתן מדבר לכל אחד, סיפר כי נולד לו בן זכר. שתקנותו חלפה במקצת.

***

סמך ב' מצטיין

את קורם משמר הגבול סיים נתן אנצילביץ כסמל ב'. תפקידו סמל במשרד מר הגבול דמו לתפקיד סמל בגדוד רגלי: יציאה לסיורים, טריקות שמירה. נתן אהב את חיי הצבא. כשביקר בשבתות או בחופשה הביתה, לא פשט את מדיו, "אני אוהב את המדים", היה מספר לשכניו. "אלה החיים שלי".

היום אנצילביץ חסך פרוטה לפרוטתו. אך לפני שחשבו על מה להוציא את כספם, קנה נתן רובה טריטו, כי "אני מוכרח לירות!" הוא ירה. כקלע מצטיין, השיג מקום שני בתחרות הכל-ארצית לקליעה. כל שבת, היה מוריד, להנאתו ולהנאת שכנים, כמה לימור נים מעץ הלימון שבגנו, בירייה אחת מרובה הטריטו. "קלע או לא קלע?" היה צועק ב"התלהבות.

כדי לפייס את אשתו, היה מביא הביתה שלל-צייד מגוון. פעם הביא דורבן. אשתו סירבה לטעום מבשרו אך לבסוף שוכנעה, גילתה לאפתעתה כי הבשר טעים ביותר. לפעמים, הביא אילות מן הגלב. כשהעיר לו מישו כי אסור לצוד אילות, היה מחייך במבוכה: "מה לעשות כשהיא נקלעת מול הלוע? ההדק פשוט נלחץ מעצמו".

***

"אני רוכב על סוס!"

השעות המאושרות ביותר בחיי מש-פחת אנצילביץ היו אלה שבילו ההורים עם ילדם הקטן. אשל היה רוכב על כתפי אביו וקורא בתרועות-גיל: "דיו! דיו! אבא שלי! סוס שלי!"

אלא שלא היו שעות רבות כאלה. פעם התעורר נתן אחרי חצות, לחש באזני אשתו: "אנחנו צריכים עוד ילד. אם אמות, לא רוצה שיקרה אתי מה שקרה עם כל משפחתי. שרק שריד אחד נשאר בחיים".

אולם נתן לא יכול היה להוליד עדיין ילדים; הדינה היתה צרה מדי והוא רצה

זכרון חג. אשל בן השלוש, בנה היחיד של משפחת אנצילביץ, בתחפושת פורים, מלפני שנה. משמאל: אמו חנה. לפני מותו קיווה נתן לגדל משפחה ענפה.

***

ביום וגם בזירה

משפחת אנצילביץ עברה מיפו ל"רמלה. נתן צורף ליחידת משמר הגבול בסביבה וחנה רצתה להיות בקירבתו.

"שמרי על הילד", נהג להזהיר בצאתו לפעולה. "הוא החיים שלי!" אשל בן ה"שלוש, היה האדם היחיד שזכה לממש את אקדח אביו ולשחק בו. "גם אתה תזיק כמו אבא." היה מנבא הסמל לבנו באזהרה.

לפעמים שיחק נתן כדורסל או כדור-עף בשכונה. "אינך רוצה בחיים פרטיים?" הת' לוונה אז אשתו.

"אני צריך לשמור על כושר גופני", הס' ביר לה נתן.

תחילה לחסוך כסף לדירה גדולה יותר.

***

סודות עבודה

ביום החמישי, לפני שבוע, היה נתן חופשי. הוא הלך לערוך קניות בשק"ם, חזר עמיס שלושה סלים מלאי סחורה. "למה קנית כל כך הרבה?" התרעמה אשתו. "אין דברי, צריכים את זה", השיב ולא חיך.

דקירה עברה את חנה. מאליהן, ללא כל סיבה, עלו דמעות בעיניה. עוד באותו לילה נקרא נתן לפעולה.

"לאן?" שאלה חנה. "יש דברים שאין מספרים לאשה, סודות צבאיים", היתה תשובת הבעל. שקר רגע באחד מספריו האחרים.

שוטר ואשתו. צילום מתוך אלבום התמונות המשפחתי, שצולם לפני חצי שנה. חנה, ילידת סוריה ונתן, בן צ'כוסלובקיה, נפגשו במקרה ביפו, לפני ארבע שנים.

שניים!" צעק מישוהו בשמחה. הגופות הר' צאו: שני פידאין לבושי חאקי ולרגליהם נעלי גומי. לא היו בכיסיהם כל תעודות. לכל אחד היו כ-500 כדורים, תתימקלע ו" כמה תאנים ירוקות ושוורשי עשבי-ר. "להמשיך!" פקד חיים לוי.

היחידה התפרסה שנית. חוליה אחת חדרה שוב לתוך הסבך. איש לא דיבר, איש לא גילה פחד. "הנה!" צעק הסמל נתן אנצילביץ ביץ — ולחץ על הדק העוזר.

נשמעה צעקה איומה. צרור שני פלח את האויר. הפידאי הכושי לחץ על ההדק, כי שכדורי העוזר בבטנו והוא כבר גוסס. המרחק בין השוטר והפידאי היה שלושה מטרים בלבד. שניהם שכבו זה ליד זה. נתן רק גנח; חיוך של נצחון גסרן על פניו. החובש הוציא אותו מטוחת האש אל מ" אחורי קפליקרקע. "נתן, נתן", נענע המפקד את גופו. נתן לא ענה.

"להמשיך!" הורה שוב המפקד. החיפושים נמשכו. שוב נשמעה ירייה. ל" גוסס של הפידאי הארוך, ששכב בין השי" חים, היה מעצור. "זה היה המזל שלי", סיפר אחר-כך אחד ממשתתפי הסריקה. הפידאי נהרג במקום.

לפתע נראה מישוהו קופץ ורץ. היה זה הפידאי האחרון באיתו שטח. צרור של מקלע ברו מחץ את ראשו.

***

היחידה חזרה מסריקה

יד גופות הפידאין הוצב משמר, הוזמנו משקיפי או"ם. בשקט נשאו את גופתו של נתן על אלונקה. דמומים ועייפים ישבו בצהריים אנשי משמר הגבול במכוני ניוותיהם, חזרו לבסיסם.

איש לא שר, איש לא דיבר. הם היו עייפים מדי. גם על נתן חברם לא דיברו. כעבור שעות, היו כולם רחוצים ומגוי לחים. חיכו בשקט לחוויה.

בשורת הניו

לפני שנחפו לצאת, לעג לחנה על שהלכה לשאול אחריו בתחנת המשטרה, כאילו היה תינוק שאבד. "אין לך מה לדאוג לי", הרגיע אותה. "הכל יהיה בסדר". אחר גמע כוס תה, נשק לאשל ורץ החוצה.

היתה זו פרידתו האחרונה.

***

תצפית רגילה בשטח

שלושה אנשי משמר הגבול עמדו ב" תצפית על גבעה, בין מושב ניר-גלים למושב זכאיים, בסביבות נחל רובין. השעה היתה קרוב לשקיעת החמה. השלושה המ' שיכו בדרכם בין החולות. לא נראה דבר. מדי פעם התעופפה צפור, נשמע זמזום דבורה. השלושה התקדמו בשטח מת. לפתע, מעבר לקפליקרקע, בצבצו ראשי אדם רבים. האחד טען שראה 20, שני טען פחות. על כל פנים, היתה להם עדיפות מספרית ניכרת על חוליות התצפית הקטנה.

באותו רגע, לא טענו כלום, לחצו על הדקי התתים. גורק רימון. השלושה זחלו למחסה. שנים המשיכו לצפות, השלישי רץ לקיבוץ פלמ"חים להזעיק הגבורה. כעבור שעה קלה הוקף השטח, החלו שוט' רים לסרוק קפליקרקע אחר קפליקרקע. לא נמצא איש.

"להציב חסימות!" פקד מפקד היחידה חיים לוי. "איש לא יצא מהשטח".

כל הלילה שכבו במארב. לא זע ולא נע דבר. רק יללות ורחשי ליל ניסרו באויר. למחרת בבוקר הובאו גששים. הם הלכו בעקבות חמישה אנשים. העקבות התפצלו, התחברו כעבור כמה מאות מטרים. אנשי ה' כומתות הירוקות הלכו בעקבות. השמש קפחה ממעל.

"האללו יונה אחד — אנו ממשיכים ב' עקבות. עבור!" "האללו יונה אחד — אנו חוסמים, עבור!" נתקבלו התשורות במטה הפעולה.

העקבות הובילו לעבר סבך של שיחים בגובה בן-אדם. "אי אפשר לעבור כאן", היה אמר כל אדם. "אין רואים במרחק".

מטרים, קלל כל שוטר במרחק. היה פרש בשרשרת והחל

במדינה

עיריות

מי מריבה

כל ראש-עיר ירושלמי ב־20 השנים האחרונות הכיר את מרכזי לנגר. כשרבב חתיק, היה לנגר מה לומר על ענייני המים של ה־בירה — והוא לא היסס לומר את דברו אפילו אם נזקק לשם כך לעזרת עורכי־דין.

השבוע, הגיש האזרח הישיש (75) תביעה נוספת, הפעם לגרשון אגרון, ראש עירייתו הנוכחי. התביעה: לבטל את הסכם העברת רשת המים הירושלמית לידי מקורות.

טען לנגר: המחסור הירושלמי הכרוני בימים נבע לא מחוסר מקורות־מים או תחנות שאיבה אלא אך ורק מביוב, חלוקה לא נכונה וצינורות דילפים. כימי המנדט, בהם הביע את דעותיו לא פחות מאשר כיום, טען לנגר כי העברת מים לעיר העתיקה מכבידה אף היא על חלוקת הנזל החיוני לתושבי העיר החדשה.

לאנדלמוסיה בצינורות העירוניים היו, ל־

הארץ

אשר לצוללות, נמסר ממקורות חוץ כי מפציצים אלה נושאים 4½ צוללות סובייטיות, אך אין עדיין אישור לידיעה זו. (למרחב)

ישראל דומיניק, תל־אביב
אם יהיה אשור, נהיה אנחנו סירות טורפדו מעופפות, עם פסים צהובים על הכנפיים.

***

מטבע הדבים שרוב הבקשות מכונות לימי הולדת ולשמחות אחרות. (הארץ)
אריאל פלטי, חיפה
הרי לא לחינם אומרים "חיבוק של דב".

***

לב אמא, בהשתתפות ראף ואלונה. (הארץ)

מרדכי דן, תל־אביב
שתות של מה־בכך.

***

מבצע התיישבותי חדש, שבו הוחל זה לא כבר בנגב, הוא יישוב חבל תענך למרגלות הרי הגלבוע. (דבר השבוע)
אליהו דגני, חדרה
מול בית דבר, רחוב שינקין, תל־אביב.

***

לשכת התכנון שילד משרד ראש ה־משלה. (על המשמר)
יורם אלוני, צה"ל
מנשאיו עם המכון לפריין העבודה.

דעת לנגר, גם סיבות לא טכניות: מסירת עבודות ציבוריות למקורבי מפלגת השלטון, קבלת פקידים על פי מפתח מפלגתי והרגלים מגוונים דומים.

פקיד העיריה זכרו מקרה אחד בלבד, בו לא היה ללוחם־לשם־המים על מה להתלונן. היה זה כימי כהונתו של יצחק קריב כראש־עיר. הסיבה לכך, הסבירו הפקידים, היתה טכנית גרידא: קריב ולנגר שייכים לאותה מפלגה.

חיבה מיוחדת

היה זה להיפרד מכספם. שני

כלכלה

עולים ויורדים

שערי ספרי המניות של חברת נפטא נפ־תחזו, עוד בטרם היוסדה רשמית, בפני כל מפלגות ישראל. מלבד חרות, מקי" והצ"כ, רכש כל גוף פוליטי מניות בחברת הנפט הלאומית.

כלכלני הצ"כ שנשארו בחוק, ראו את עצמם חופשיים לבקר בהתמדה את ניהול עסקי הנפט בארץ. השבוע פירסם ד"ר דוד כהן, מזכיר המחלקה הכלכלית של הצ"כ, מאמר בהבקר, התריע נגד הכפסרות במניות הנפט. ספסרות זו, טען הד"ר, גרמה להפסד כספם של משקיעים קטנים, להתעשרותם של בודדים.

הסכומים שהושקעו בחברות הנפט, קבע כהן, גבוהים מדי, אינם עומדים בשום השוואה עם גובה הרווחים האפשריים. המסקנה: תעשיית הנפט הישראלית היא תעשייה רוויית דמיון, מחיר מניותיה מנופח ללא יחס לערך האמיתי.

למחרת היום, גלשו מחירי המניות בבורסה התל־אביבית. כעבור יומיים, חזרו לאיתנם.

משטרה

קצין חרוץ

התלונה שהוגשה עלידי ח"כ תנועת־החרות נגד מנהל סניף עתונם בחיפה, יצחק גרינברג, היתה תלונה רגילה, אחת מן הפחות מסעירות המתקבלות בעשרותיהן מדי יום במשטרת חיפה.

גרינברג, שנעלם תחילה מביתו, התייצב כי עבור כמה ימים בפני תורן המשטרה. הוא נעצר, שוחרר בערבות.

צילצול למערכת. עד כאן, תהליך שיגרתי לגבי תלונה שיגרית. הצעד הבא לא היה כלל שיגרתי. צ.מ.מ. אהרן קרמר, קת"ם מחוז חיפה, הרים את שפופרת הן סלפון, צילצל למערכות העתונם לבשר להן כי גרינברג נעצר. מאחר שהידיעה היתה כבר ידועה לעתונאים, ביקש קרמר לברר מדוע לא הקדישו לה מקום נרחב בעתוניהם.

בדרך כלל, מנהל כל מחוז משטרה יומן מיוחד לעתונאים, בו נרשמת באופן שיגרתי כל פעילות משטרתית כאותו יום. עתונאי המבקש ידיעות, ניגש באופן אוטומטי ליומן זה.

מעשהו של קת"ם קרמר, שסבר כי תפקידו היו המיוחדים כוללים גם את הרשות להעריך מהי מידת ההתעניינות העתונאית הראויה ל־מאורעות ציבוריים מסוימים, קבעה תקדים משטרת־עתונאי.

משפט

זכרון חלש

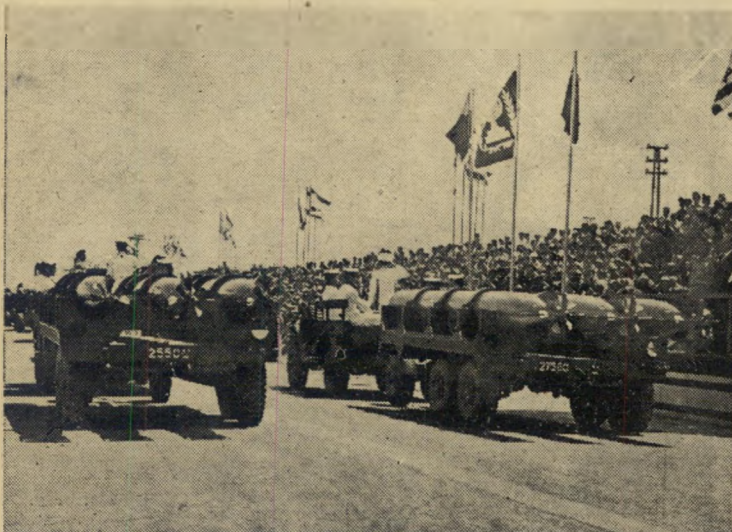
חבורת צעירים ישבה בקפה החייל, על שפת ים תל־אביב. סמוך לחצות, הופיעה דמות שיירית סרוקת־כלורית, בפתח הקפה. "אהלן קלמי!" קראו המסובים.

קלמי, אשר שמו המלא אברהם שושן, לא שם לב לפריסת השלום. הוא ניגש לשולחןו של יעקב אורבד, הזמינו לצאת עמו החוצה ושם לחסל את העניין שבין אורבד לבין צעיר צעיר נסים רובין.

חברתו הנוכחית היתה חרבה לצאת. החלה צעירה, ניסה צד

ארכעת הגדולים: משה דיין, יצחק בן־צבי, דוד בן־גוריון ואלוף פיקוד הצפון, משה צדוק, על במת הארגמן. מימין יושבת וורה וייצמן. דגל הנשיא מתנופף למעלה. אשת הנשיא, רחל ינאית, ופולה בן־גוריון, ישבו בצד השני של הבמה.

שיני ברזל: שעה שסירות־הטורפדו דהרו ככלבי־ציד נושכיים בים שממול לבמה, הוצגו לראווה שיניהן על החוף: הטורפדות הארוכות, בעלות המסען הקטלני.

היה זה מיצעד של צבא לוחם, הערוך ברגע וברק חיצוני כדי להפגין את נשקו העיקרי: זה להגנה על הגבול, ואשר ויתר על הפתעות הלוחם, המאומן והממושמע, בעל המוראל הגבוה.

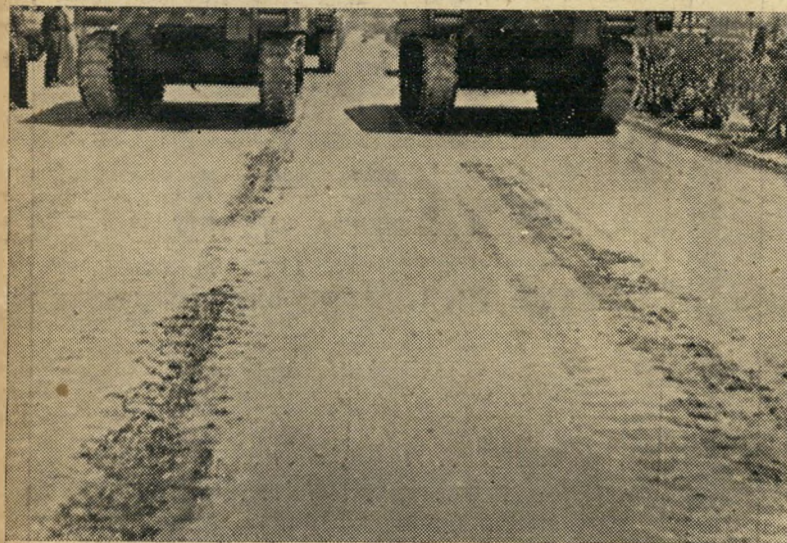
קדימה צעד!

שתי מנגינות: לוע התותח מול לוע החצוצרה, שני נציגים של תזמורת אחת.

חן נשי: כל חיל שלח הפעם רק פלוגה אחת לייצוג. בנות חן, שבראשן צעדה קצינה ממוצא תימני, זכו מצד הקהל הרב לתשואות סוערות במיוחד, שלא היו רק מחמאה למינן.

חוסן גברי: המדים האמריקאיים החדשים של חיל הרגלים הבליטו את קומתם המוצקה של החיילים שעשו רושם עז יותר אף משריקת הסילונים וטרטור השריון.

הכביש נגמר: השרמנים הכבדים חפרו עקבות עמוקים בכביש, נתנו לקהל מושגימה על המשקל האדיר שעבר לנגד עיניו. אחרי המיצעד הוטל על פועלי הכבישים לתקן את המסלול.

המנצחת הקטנה: הנוער החיפאי, על תזמורתיו הלבנות ומאות הרוקדים, היו מסמר היום. עירית חושי הציגה את צדה היותר סימפאטי: כושר ארגון והבנה למיבצעי תעמולה.

גרמניה

פרשת קסטור הגרמנית

"גם הימלר הציל יהודים!" מלים אלה לא נאמרו רק במשפט קסטור הישראלי. הן נפ' לטו מפי חבר הפרלמנט הגרמני, בשעת ויכוח טוער. נושא הויכוח: מזכיר-המדינה המ- מושקף, האנס גלובקה.

גלובקה (57), בעל פנים קפואות של פקיד חתיק, ממלא תפקיד שכמעט אי-אפשר להגר דירי. באופן רשמי הוא מכהן כמנהל-משרד ראשי-הממשלה, תפקיד מקביל לזה של תדי קולק בישראל. למעשה הוא הרבה יותר מזה. טוענים יריביו: גלובקה הוא מנהל-ראש הממשלה.

"בשם הזקן". מעמדו המיוחד של ה- פרוסי הטיפוסי הרגיו את ראשי המפלגות, במיוחד בשעת מחלתו של קונראד אדנאור, לפני כמה שבועות. איש לא הורשה להיכנס לחדר החולה או לצאת ממנו — מלבד האנס

פרישן גזעי גלובקה
כמו מחמיה ארגוב

גלובקה. המזכיר נתן הוראות לשרי הממ- שלה. "בשם הזקן", ניהל למעשה את כל עניני המדינה. איש לא ידע בדיוק מה הוחלט על- ידי אדנאור, ועל מה החליט גלובקה על דעת עצמו.

מצב זה לא היה בלתי-רגיל. אותן ההאש- מות עצמן הושמעו בימי מחלתו של אייך נגד עוזרו, שרמן אדמס, ובימי מחלתו של ביגלי. נגד שלישי, נחמיה ארגוב. כאשר מתרכז כוח עצום בידי מנהיג אחד, הנאלץ להחליט על אלף דברים ואחד, הרי עוזרו הקרוב הופך גם הוא לאדם כל-יכול.

תקנות בית-כוש. אייביו של גלובקה החלו מפשפשים בעברו. הם גילו מיד תגלית סנסציונית: גלובקה היה פקיד גבוה במש- רד-הפנים הפרוסי בימי היטלר. כעבודה צד- דית חיבר ופירסם מדריך משפטי: ספר-פרש- גות לחוקי הגזע המתועבים של גירנברג. קל היה להוציא פנינים מבחילות מפרושי- החוק של האנס גלובקה, שהיו מלאים מלי- צות נאציות מובהקות. כך למשל, סבר מפרש- החוק גלובקה כי:

• משפחה ארית, המשכירה חדר ליהודי ונותנת לו לסעוד על שולחנה, אינה רשאית לשכור עוזר-בית ארית מתחת לגיל 45, מ- חשש פן יבוא עמה היהודי במגע ויחלל את הגזע.

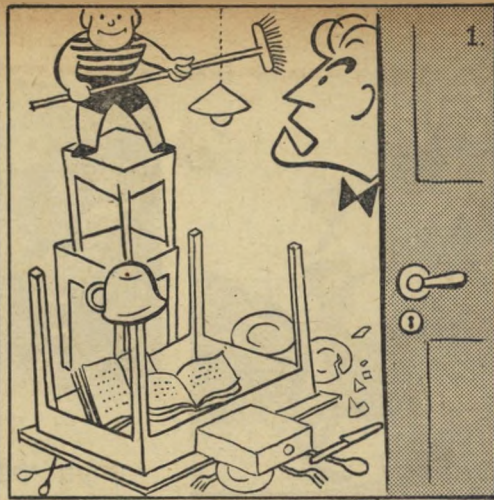
• אדם שאחד מסביו יהודי מלא וסבו השני יהודי-למחצה, נחשב לכן תערובת בעל סב יהודי אחד. אדם ששני סביו יהודים מלא- ים ואחת מסבותיו יהודי-למחצה, נחשב לבן- תערובת בעל שני סבים יהודיים.

רעם חבר-פרלמנט אופוזיציוני: "חוקרי- רונברג אינם מתאימים לספר משפטי, כשם שא-אפשר לחבר כפר כזה על התקנון של אגודת פושעים או התקנות של בית-כוש!"

אסון למיליונים. אולם הקאנצלר לא הפקיד את עוזרו, סירב בהחלט לפטר. הוא ניפנף בצריר אישורים, ביניהם הודעה של "מלך היהדות הבינלאומית" נחום גולדמן, כי גלובקה עזר להסכם השילומים. הובא גם אי- שור של עוזר התובע האמריקאי במשפטי גירנברג, רוברט קמפבר, שהודיע כי גלובקה עזר לו מאד. קמפבר, ידידו החתיק של גלוב- קה, הוא אותו איש שהוזמן על-ידי מיכאל כספי כדי להעיד בארץ לטובת קסטור.

עשן כנסת 6

אל תתיאש... 1.

הנוכח!
אל תרוץ, מקום ישיבה שמור לך תמיד
באוטובוסים שבקו ת"א-חיפה, ללא הרשמה מוקדמת ותוספת-תשלום

אגד "א.ש.ד."

**אינך קשור לדוח זמנים
גש לתחנה וסע**

הישיר מחכה לך
70 מכוניות חדשות יוצאות בכל 25-30 דגע
בקו תל-אביב — חיפה וחזרה.
ישרים מופעלים בקו ירושלים, הגליל, טבריה, עפולה, חדרה וכו'.

טקסטיל שמפו
באריות הענק

התוכן: פי 2½
מ ה ק פ ס ה
ה ר ג י ל ה
המחיר: 500 פרי-
טקסטיל שמפו
האמצעי האידי-
אלי לדברי מש, צמר וכל הארי-
גים העדינים.

ק נ ו עכשו
אריות ענק
ט ק ס ט י ל
ש מ פ ו
כי דתקופה
מגבית יקבל
כ ל ק ו נ ה
מתנה יפה.
נ א לדרוש
אותה אצל
ה ח נ ו נ י

תוצרת "נקה"

המפיצים: חב' נורית בע"מ

לוקי
בר-מסערה

תל אביב, רחוב איזנבי 3
טלפון 23752

מאכלים איטלקיים — מוסיקה
מיוזג אויר

הורעה

המכירה המיוחדת להג הפסח עם ההנחה היוצאת מגדר הרגיל של 15 ל"י — הופרעה באופן רציני ע"י השריפה הגדולה בנחלת-יצחק. מחסן ארגוני הרדיו שלנו נשרף, ולא היה באפשרותנו לבצע את כל ההזמנות. לרגל הפניות הרבות מחוגים שונים של הישוב הישראלי, אשר מרגישים עצמם מקופחים, החליטה ההנהלה של פאלאס רדיו בע"מ לחדש את המכירה המיוחדת ולאפשר לרגל יום העצמאות לקבל הנחה מיוחדת של 15 ל"י. כלומר, כל אחד יוכל לרכוש לעצמו מקלט או פטיפון במחיר מוזל.

10 דונמאות מקילות על המכר שלך.

המקלט היחידי עם נורות פיליפס

רדיו

פאלאס

תלוש זה 15 ל"י
שערכו

וכוחו יפה מה-13 באפריל עד ה-27 באפריל 1956
נלקח בחשבון בזמן קניית **רדיו פאלאס**
או פטיפון אוטומטי **קולרו-פלס"י**.

השם
המען
הכתובת
דרשו הדגמה מידית (בלתי מחייבת) והסברה בקשר לתנאי התשלום המיוחדים בבתי המסחר המקובלים לרדיו.

פיסול

הפנים פני בובה

"כינה אחת על ראש אדם, כמו אדם יחיד על ארץ. שתי כנים נאהבות על ראש מדובלל, כמו אדם וחיה בן עדן... היא... היא... דרכו של אדם אינה סוגה בשושנים, ומה דרכה של כינה על ראש קרח?"

היו אלה דברי אבן-האדם הפריסאי, ה' קלושר, אשר פיסל אינה נחשבת בלעדיו ובלעדי חוצותיה והוא בלעדיותו אינו קיים כלל. הוא היה לבוש קרעים. ראשו המדובלל גירר ידיו נעו בתנועות של זין, ובמחנה-ה-תה קיר ליחודי. גבר בעל פנים חרושי-קמטים ללא עת עמד מאחורי קיר העץ, הניע את בובת הקלושר, סיפר את קורות חייה ה-סרגיים.

היה זה באחד מאותם מאות בתי הקפה הזעירים של פריס של סוף שנות השלושים. מהגרים יהודיים ולא-יהודיים, פליטי הנאצים ידידים צרפתיים, התאספו בבית הקפה, לגמול לאיטם כוס בירה תפלה, האוניה לוידיי ה' קלושר-הבובה שביטא גם את מצבם. הם ראו את חברים לגורל, הרמן אלפלד, מציג את הבובות אשר יידידתו מרינה גילפה מעץ.

בובות יקרות כבנים. 20 שנה עברו מאז. הרמן (63) ואשתו מרים (51) הגיעו ארצה אחר מלחמת השחרור. מרים השאירה אחריה עשרות בובות עץ מגולפות, ועשרות מסכות עץ ודמויות עץ. שחה מרים: "מדי פעם אני מתגעגעת אליהן, אני אוהבת אותן כמו את ילדי. אך מה לעשות? לא היה לנו כסף; ונאלצתי למכור אותן."

הווג אלפלד השתקע בכפר חיים, פתח אולף-פיא לגילוף עץ ופיסול. התלמידים הראשונים היו חוה (כעת 14), רוני (12) וחנן (10), שלושת ילדי הווג. עד אשר עבר יום אחד הרמן ברחוב ופגש ילד קשה-חינוך. "תנו אותו לי, ואלמדו", היתה תגובתו. מאז רבו התלמידים.

כיום, משותפת דרכם של בני הווג. הבעל

אמן אלפלד ובתו חוה
גם היא, גם הוא, גם הם

עוסק באמנות שימושית, מרים בעיקר בגילוף כיכות.

בובות על הכרמה. מכפר חיים עברו לנוה שאנן השוכנת על מורד הכרמל. כל המשפחה מגלפת, כל המשפחה מדריכה בי קורסים לגילוף, וכל המשפחה מייצרת צע-צועים ותפצי אמנות שימושית לחנויות ה' תיירות. כשהרמן מלמד גילוף משגח בנו רוני בן-12 שהילדים יגלפו כפי שגלמד, וכך עוורת גם חוה, אשר בעצמה מציירת, לאמה ללמד בנות לתפור בובות משיירי ב-דים.

המסתכל בפרי עמלה של מרים חוה, כי צד מסוגל אדם ליצור דמות כה אנושית מה-תיכת עץ מתה, וזאת תוך ויתור על כל פרט תפל ותוך נאמנות לצורת העץ הטבעית. כשנשאלה על אמנותה, השיבה: "אננם אני תלמידתו של גדול הציירים האבסטרקטיים פאול קליי, אך איני שייכת לשום זרם מוגדר. אם תרצו, קראו לי אקספרסיוניסטית. אני מבסא לבטא משהו באמצעות בובותי."

עמוד הקדון

בית-קשת, לאחר בירור באספת ה' קיבוץ בדבר הרפורטים שנהגי המשק זוכים בהם מדי פעם, הוחלט לפרסם בקביר עות על לוח המודעות דו"ח שבו יופיעו שמות הנהגים הנקנסים ופרטי עבירותיהם.

או - או!

תל-אביב, הובא למשפט אדם שהקים שערורייה במסעדה ידועה ברחוב דיזינגוף, לאחר שבעל המסעדה הגיש לו בחג הפסח סטייק חזיר בליחי מצות, סרב להע' נות לדרישת הלקוח שתפריט צריך להיות "או כשר לגמרי או אפיקורסי לגמרי, עם לחם והכל!"

פיראין

ב' חדרה, לאחר שרבו מקרי כלבת, בהם נשכו חמורים, כלבים ונמיה משתוללים את בעליהם, הודיעו שלטונות הבריאות ב-מקום כי המחלה הועברה ארצה עלידי מס' תננים-על-ארבע שבאו משטח הירדן.

צפור אזעקה

ב' תל-אביב, ניסה מזרחי לגנוב תרנגול-הודו ושני אחוים מדוכנה של טובה מר-גלית בשוק הכרמל, שעה שזו היתה עסוקה עם לקוחות, נתפס בקלקלתו כאשר הקימו העופות קרקור אימים שעורר את תשומת לב המוכרת.

סחר חליפין

ב' ירושלים, פנה הזקן מאיר ויינשטוק בבקשת עזרה לרבנות, הציע להתפלל בשם אלה שאין להם זמן לכך אך המוציאים בכסף, הסביר: "הם יעזרו לי בעולם הזה - אני אעזור להם בפני שלטונות העולם הבא."

הרע במיעוטו

ב' דגון, כפר ערבי בגליל, נשמו התושב' בים לרחוה כאשר הודיע להם הרופא שהם חולים בשפעת חמורה, מאחר שקודם לכן פשטה השמועה שהם נפגעו במגיפת חולירע.

על חוט השערה

ב' אלונים, דנו חברי הקיבוץ בהצעה לע' רון בשנה הבאה סדר שני של פסח, לחברים שלא יספיקו להסתפר בערב החג.

יש מאין

ב' ירושלים, השיבה קריינית של קול יש' ראל בערבית לטענת רדיו קהיר כאילו ניתקו הפידאין את חוטי האלחוט בישראל, בהערה לאקונית כי לרשת אלחוט אין חוטים.

מספר חדש

ב' רמת-גן, החליטה העירייה להקל על באי האינטריון העירוני, הודיעה כי במ' קום מספרים יצוינו מעתה חמש מנהרות הכניסה לאינטריון בחמשה צבעים שונים, כדי להקל על חובכי-ספורט החלשים בחשבון.

תרופה בדוקה

ב' נתניה, כאשר הודיע רופא לחולה ש' הוא זקוק ליציבות נפשית ועל כן אסור לו להתרגו, ביקש החולה מרופאו למסור זאת בכתב למשרד מסי-הכנסה באיוור.

בית-דין של מעשה

ב' תל-אביב, עלתה נערה אלמונית לי' קומה הרביעית של בית, רשמה את שם למשפחה המתגוררת שם, ירדה לדירת יונה כץ בקומה השנייה, ביקשה וקיבלה ממנה הלואה של שתי ל"י, בסענה שנשלחה ל-שם כך עלידי דירת הקומה הרביעית.

תזכורת

ב' תל-אביב, כאשר חל קילקול ברמקול בשעת הויכות הכללי בועידת הפועל ה' מזרחי, יעץ היושב-ראש לכאי הועידה לנצל את ההזדמנות, הכריז על הפסקה לתפילת מנחה, מאחר שתפילת שמונה-עשרה נאמרת בלאו-הכי כלחש.

לא כל פְּרוֹה היא מִינֶק

לא כל עט כדורי הוא...

בלובוס

פיונז
אמיתי
תלמה

עפרח
סנדביץ
תלמה

פרס עשר לירות

יוג'ל בין פותרי תשבץ "העולם הזה" 966

9	8	7		6	5	4		3		2	1
		14			13		12	11			10
			19		18	17		16		15	
				24			23	22			21
					27			26			25
			33		32			31	30		29
				38		37		36		35	34
			43	42			41		40		39
47				46			45		44		
					52	51		50		49	48
			58				57	56	55	54	53
				60							59

מאוזן: 1. אחד

מעק'ונות המהפכה הצרפתית; 4. שר חוץ של מעצמה גר' דולה; 10. עורכת דין ששמה מילא את העיתונים לאחרונה; 11. אחד מנכדי יצ-חק; 13. סימן אח' דות העבודה בבחי' רות; 14. לשעבר "ח"כ מפמ"י שמאלני קיצוני; 15. פרי-1 פוץ בעמק הירדן; 17. נישא; 19. לפי הסובייטים היא אופ' יום לעם; 20. היו לה תריסר זנחים; 22. לשעבר, סמל ה' עושר במושבה; 25. הפרק הלפני-אחרון בספר איוב; 26. מ' לך ביהודה; 27. מ' חנה מעצר בריטי; 30. כינוי בו תואר צ'רלס אורד וינגייט; 32. צורת גסמך של פה; 33. כוכב קול-נוע שיבקר בקרוב בארץ; 34. חדר כאנייה; 36. "ניצבו כמו .. נוזלים!"; 37. מכשיר חיוני בכל מבכסה הרוצה להשיבע את רצון לקוחותיה; 39. האיש הטיפוסי לעלייה ה' שלישית; 41. ששים שניות; 42. שם תואר המתאים לעיני לאה; 44. ארץ הגלות המפור' סמט; 46. מקום לידתו של בנימין; 48 בית הציפור; 50. יהיר; 51. אחד מספרי התנ"ך; 53. בעברית, אגרסל; 55. ידיד; 57. חוטם; 58. לא מבושל; 59. שליח השלום במרחב; 60. מדור משעשע בהעולם הזה.

מאונך: 1. בנו של גרא; 2. בעל חוד;

3. ד"ר משה סנה היה ראש המטה הארצי שלה; 5. סימן הרבות; 6. תואר אצולה ברי-ט; 7. הילדים; 8. שושנה; 9. רשת החיי נוך של אגדת ישראל; 12. חברת תחבורה

ישראלית; 15. בעל מקצוע חיוני; 16. ממה שכל איש עסק רוצה להמנע; 18. פרשת דרכים ביהודה; 21. סימן הרבים; 23. רבי-אלוף; 24. פרק ישעיה המתחיל במלים "הצדיק אבר ואין איש שם על לב..."; 26. אסון; 28. מאתים ושמונים; 29. אם המושבות; 31. העילה למלחמת העולם השנייה, הנקראת עתה גזנסק; 32. "אורח לרגע, רואה כל...!"; 35. "לא ... לא מלך, לא גיבור!"; 37. חלקת אדמה; 38. היא מוכרת לנו מיסטריום; 40. מה, בגרמנית; 41. נשיא אסיאתי; 43. כלי מיטה; 45. יישוב בדרום; 46. אם לא יעלו את בחיר הלחם עלול הוא לשבות; 47. "כניעה ללא ..."; 49. תכשיט נשים; 52. בפרק ירמיה זה מסופר על רצח גדליה בן-אחיקם; 54. לפעמים הוא מוליד עכבר; 56. חלק משם חברת התעופה הלאומית; 58. הדוד מבורמה.

פה „מושלם“. היא מוכרת סרטים איטלקים. לא, היא אינה סכנת סרטים. היא מופיעה בהם. זה מספיק. כשנשאלה אם יש לה אמר ביציות אמרה: „כן, אף על פי שגם כך כלל וכלל לא רע לי“.

לצדה נלחמות כמלכות צעירות למאות: מופיעות בתפקידים פזמונים בסרטים איטלקיים, כשם שהתחילה בשעתה כוכב לורן עצימה — יוצרות יחד חיות מאוזנות לכיבוש העולם.

הגבר האיטלקי לא היה חייל טוב. האשה האיטלקית נתגלתה ככובשת מצוינת. וככל שגילתה יותר, כבשה יותר. גיבאנה הצעירה אינה חוששת מן החישוב, אומרת כי „ב“

כוכבת ראלי
„לגמרי לא רע לי...“

עולם הבדור אין להסתיר מאומה. אפשר שניא צודקת. היא משמיעה בזה דעה נפוצה, מצערת.

פעמים, שלוש. ההסתערות האיטלקית, המזכירה כמה כיבושים (אגדים) של אמונות היא תופעה מדאגה מאד. משנה לשנה נעשית ההתחרות קשה יותר, וכל ש היא קשה יותר נעשית האמנות פחות ופחות משתלמת, העירום יותר ויותר מבוזש. גופה „המושלם“ של שחקנית ראלי מהווה, אולי, נחצון מסחרי איטלקי, אך מכה נוספת לאמנות הסרט שרמתה ירדה פלאים בשנים שחלפו מאז הפכה רומא עיר פרוות לרומא עיר פרוצות. טוב ויפה לראות פעמים שלוש ב שנה סרט פיקנטי, אך אין משהו „אויטי ומגרה“ תחליף לסרט טוב, המבוסס תמיד — ועל ידי כל הקהל כולו.

בקצרה

תפסו את הגנב. גרייס קלי מתאבחת — בריביירה הצרפתית — בגנב קרי גראנט, נמתחת יחד אחר כלילתה בלשית היציקוקית.

הצעקה הירוק. אילם-הרשע-יוור נאשם ברצח על לא עוול בכפו, נחלץ הודות לעיק שותו של פרקליט זקן. מייקל דגרייב.

היחפן. סרט הודי גיאוריאליסטי, עם הרבה רומנטיקה מזרחית.

• כך פרסם קולנוע שדרות, תל-אביב, את „יצורים חמודים“.

העולם הזה
מאת: א.ס.

הרשת
תפשו את הגנב
היחפן

סרטים אחבה ללא גינונים

הרשת (קניס, מקסיקו) שייך לפי מהותו לראינוע האילם מהיותו סיפור ללא שיה כמעט, המאמת את ההשערה הראינועית ש תמונה אחת שקולה כנגד עשרים כרך — על הבד, על כל פנים.

במאי אמיליו (הפנינה) פרנאנדו הגיש עלי-לה פשוטה, אך לא פשטנית, מרובת-פרטים וחדת הסתכלות על שלושה אנשים: שני גברים ואשה אחת, החיים בבדידות על חוף הים הסוער, פותרים את בעיותיהם בצורה סוערת לא פחות.

הנערה, המשמשת, יחד עם הים, ציר מרכזי שעליו מסתובבת העלילה, היא רוסאנה, אהר בתו של חוזה לואיז, שודד הנפצע בעת שוד. היא מתמסרת לידיו אנטוניו, הגר אתה ב-צירוף שליד חוף הים, ניוון על הגים ומכירת ספוגים בכפר הסמוך. אולם חוזה לואיז נמלט מבית הסוהר, מצטרף אל השנים ועד מה-רה הופך הווג השלוו למשולש סוער.

למעטים בלבד. מחברי הרשת לא נתפסו לדרך קלה: הם אינם מעמידים את הרעליה על יסוד תאורטי. המשיכה הסוערת בין רוסאנה לבין חוזה לואיז היא בהרבה יותר צחה, יותר פשוטה: „אני אוהב אותך“, הוא אומר לה בפשטות ובהרגשה שגילה את סוד היקום, לקראת סופו של הסרט וסופם של גיבוריו. כן, הרשת הוא סיפור אהבה ללא גינונים, ללא נופך פסיכולוגי. סיפור על היחסים השורשיים שבין איש לאשה.

מאז ימי הוונס לבמאי הדאני קארל דראייר, לא נראו על בד הקולנוע תמונות כה איטיות ונאות כמו בהרשת. צילומי של אלכס פיי ליפס הם מלאכת אמנות ממדרגה ראשונה והימי והעריכה יוצרים, בקרב אותם צופים המסוגלים לספוג סרט כה אוניקטיבי, אכזרי ויחד עם זאת אנושי, מתח לא-ישוער ב מקצב כה איטי. מספרם של צופים אלה עלול להיות מועט ביותר.

נושא מסוכן

מאהבה של לידי צ'אטרלי (פראנץ קורלונדו, פאריס) מבוסס על רומאן מאת סופר אנגלי בעל-גויות פאסיטיות דוד הר ברט לורנס, שעורר הרבה רעש בשנות ה-עשרים של המאה.

הסיכויים שהסרט בלוקות מן הספר יעורר רעש דומה קלושים ביותר. הסיבה: אפילו בצורת הנועזות אי אפשר היה לצלם את עיקר העיקרים ברומאן — תיאורי המשגל של לורנס, תענוגות הבשרים המפורסמים בעט פיו-סית ונוקבת. מן הספר נותרה רק המסגרת העלילתית.

לורד צ'טרלי נפגע במלחמה ברגליו, מאז כד את כח הגבר שלו. אשתו, קונסטנס, אגלילה רדומת יצרים, סוערת אותו כאילו הי צעיר, שומר יער באחוות בעלה. ההבדל ה מעמדי נמחק בנקל במשככי האהבה.

קרחון המסרב להפשיט. מצלמתו של במאי איב אלגרה מתעקבת, אמנם, רגעים קטים, על ידיו של האהוב, כשהן מחליקות על שוקיים מכוסות שמלה דקה, או על אצבעותיו כשהן פורמות אט אט את כפתוריה חולצה עד שהאפיסה חולצת את הצופה מן המבוכה.

אולם הסרט (כמו המהדורה העברית של הרומאן, המקוצצת מאד) אינו אלא צל של סיפור שיש בו יופי רב ופיוט של תאוות בשרים. בעלילה הקרה, כפי שהיא מוגשת בסרט, הופך לגיבורו הטררגי הלורד צ'טרלי, בעוז שהדמות הסובלת ברומאן, הליידי, יורצת חיותה.

משחקו של דינאל דאריה בתפקיד המר-כוי אינו מציל את המצב: היא נראית, אף בתמונות האהבה הסוערות ביותר, קרחון ה מסרב להפשיט.

כנראה שהדרך היחידה לתרגם תאירים אינטימיים מן הספר אל הבד היא לא העניינית והישירה, כפי שהיא באה בסרט, אלא הסיב-יקטיבית: נסיון לרמוז על רגשותיו של ה-גבור בדרך הסמל או הצילום המופשט.

איטליה

סרטים למכירה

גיבאנה ראלי הוא שמה. היא שחרחרת. גר

• להוטס קולנועי, התמונה נמוגה אט אט, הבד משחור.

לעם
למדינה
ולצבא ישראל
ברכה

ליום העצמאות דובבן

בע"מ

על כן, להתכתב, בעברית דווקא, עם „נערה נכונה, לא חשוב אם היא מהשומרה הצעירה, או ארוכה ביותר.“ כל מה שהוא רוצה היא התכתבות עם צבאית אפיינית. כנראה שהוא רוצה להירבק ממנה.

חורים של גבינה

שתי צבאיות בנות 16 (966/890) הנמצאות עתה בשווייץ — אני מניחה שהן לומדות שם — רוצות להתכתב עם צבאי צרפתי בני 19 ומעלה. הן רוצות שהיוו צבאי ואינטליגנטי, אפילו ישלחו תמונות. אני בטוחה שהן תוכלנה לעניין אותם במי פורם על חורים של גבינה שווייצרית או שעון הקוקיה.

מן הקיבוץ אל העיר

במדור, אני לומדת גם קצת כתיבת הארץ. אני לא רוצה להשוות, אבל אני מקבלת המון מכתבים מכל מיני מקומות שאת שמם אני קוראת בהם לראשונה. אחד מאלה, הוא קיבוץ צעיר (966/891) שכתב לי מכתב חבוב מאד, בו הוא מספר שהוא עובר עתה משרד נפשי קשה. הוא ישמח לקבל מכתבים מעניינים מנערה עירונית בלתי סלוגית. הוא נראה לי ממכתבו כבחור רגיש ועדין-נפש ואני בטוחה שבה נערה שתכתב איתו תמצא עניין רב במכתיבו. הוא בן 22, קיבוץ צעיר ומתק.

קצת רציני

כשקראתי את מכתבה של (966/892) הייתי מוכנה להשבע שהיא תל-אביבית. טוב שלא נשכחתי. היא בת רעננה. מכתבה: „הפעם תקבלי מכתב מכוונה החושבת שהיא בת 18.5, אומרים עליה שהיא נחמדה, צבאית מעניינת ומחבבת מאד מוסיקת נאז, אוי הבת לקור, לטייל, בקיור — כלות יפה. החבור המעניינת להתכתב, ידאו לכך שהיה בן 25—22, צבאי נחמד, ומסכיבות תלי אכזרי...“

בין השורות היא נוכרת, מוסיפה את ה-מלים „גם רציני קצת“.

יד זרונה הנופה...

אחרי שהוא (966/893) פותח בצורה ה-מלים המור: „בעלת החן הנכבדה...“ הוא מבקש ממני שלא אתן לירי הודונית לבחוש במילותיו היקרות, ושאינני את יצירתו אמת שהיא „בקשה“. „ברצוני להתכתב עם אהר אשר תהיה לה מוניה של קלות ורצינות מהר לה בעדינות ואשר אינה מחפשת אחרי הנר צץ דווקא. על כן תמצא בחור כביל 22 נכוח, מוכן להביא את נפשו הוולת עליידי המעלות על קטנוניות בחיי היום יום. אוהב המור, פשטות וכנות, כוחל בהמולת עיר,

שמעו, זה כמעט שווה את המקום שזה גוול. קראתי את המכתב הבא כשאני נעזרת במילון כמעט עם כל מלה, יה, איזה סגנון!

נפש עמומה בגוף בריא

(966/888), „מפקידה לפקידה אני ילוד ה-אשה הפלמוני שאינו אלמוני, בבדידות לא אהורה, האופפת אותי, ובהתעטף נפשו עלי, אז הוא שואל את השאלה הפשוטה כי נלחמה, הנדולה בפשטות: „התגרש החמה את אופל הבדידות הנוראה“.

ובמעמקי הנפש, חבויה תחלת אשר ממ תינה לחומר הכערה אשר ידליקנה. כי בלי עזרה — רבים היו בחרים באותה דרך, ש-ממנה לא ישובו לעד!... טורים דלים אלה אינם הוראה או יודיו של אכזבה, אלה איפכא מתבטא. בימים הלפני, כפי שבימים אלה, יכול יוכלתי להתהלך לפרקים חופשי, ולפעמים כסתר עם אותן אהובות יקרות. ברם, העקר הוא שלא הייתי מאושר, רבים הביטו עלי כמבטי קנאה ואיבה משום... הבינות, קוראתי היקרה! לא אהבתי את האמת: לננד עיני מרחפת רמותה של אותה האהבה יקרה, אשר פנשתה איישים, בלילות ההדרה, לילות האהבה הממקסמה, לילות האושר המשותף... רות היקרה! הונה דעות נדול גרם שהסגן נון הוא האדם, ולפי אימרה עתיקה יומין זו, לבי אותי. זוהי אמת, אמת מופלאה. לבי שבוני אחרי, אהובה דמויות. נאוו, העוסקת במדיניות, עתונאות, ספרות וסרטים... הנני חיל בצבא ישראל, החי הרחק מאותן בריות אשר אהבתי אותן עירו ועירנים ושואף למצוא מאי-הדא אשר אתה אהב אכיל לחורו מ„הדמנלא“ למען נמצא סיפוק נפשי...“ עוד כמה מכתבים כאלה, ואעמיר את טורי למכירה.

שומרה הצעיר או אדוקה

המספר הזה (966/889), הוא עול ימים בן 19 מארצות-הברית, הלומד בארץ. הוא נמצא כאן חודשים אחדים, בחברה מונבלת, ולא הצליח להרחיב את חוג מכריו. הוא רוצה,

גוש אגרשים ברחובות:

טוב לשיכונים וזוויות — למכירה בהזדמנות

***

דפנות: תל-אביב, טלפון 24749

העניבה מתהדקת

לפני שהמוזיקר הכללי של הארץ דג האמרשילד הסתגר באחד מחדריו מלון 17 לשיחות עם מפקחי האו"ם בישראל, עברו בחור כמה מפקחים והקישו בידיהם על כל הקירות, סנטימטר אחרי סנטימטר, כדי לבדוק אם לא הוטמנו בתוכם מכשירי האזנה... אגב, האמרשילד נאלץ לסיים את סעודתו במלון בקפה שחור, ללא חלב, מי שום שהמפקח על הכשרות במלון לא הירש להגיש חלב לשולחן שעליו נאכלה קיר דם לכן תרגולת... דובר משרד הפנים מצא לנכון להכחיש השבוע בתוקף את העלילה הזוהרה כאלו ענד השר ישראל ברה"ה עניבה לגרירותיו בשעת תמרון הג"א בחיפה. אולם מבקרים חדיעין יכלו להבחין ביומן החודש פוקס מוביטון, שי הוצג השבוע בקולנוע מונרבי בתל-אביב וכלל קטע על התמרון, בדמותו של השר ה מעונב כד וכו'... שרידות משה שפירא פתח השבוע את חזית המזרחי הפועל-המזרחי בקריאה לראשי דת האיסלאם להושיט יד לשלום עם ישראל... יושב-ראש הסוכנות נחום גולדמן ישב באותה חזית זה בין שני הרבנים הראשיים, אך למרות זאת סירב בתוקף לכסות את ראשו בכיפה שהוצעה לו מדי פעם על-ידי באי-החזית. התנחם אחד מהם ברמזו על שליטתו של גולדמן בקרנות, במגביות ובשילומים: "אין דבר! הוא דואג לכיסוי אחר... גולדמן עצמו אמר: "זה לא רק גילוי-ראש, אלא גם גילוי-לב". באותה חזית ניהלה את אחת השיחות המועמדת לכנסת טובה סנ-הדראן, שהכחינה באחד הצירים אשר הפ ריע בהתמדה. "אצטרף להוציא את המפ ריע מהאולם", קראה לעומת האיש שהיה לא אחר מאשר בעלה, ציר החזית ישראל סנהדראי... אגב, סנהדראי היה האיש שהציע את ההחלטה: "החזית רואה כחזון גדול את חידוש הסנהדרין בימינו". ההשגה יצחק בר-צבי קיבל השבוע אוסף של 40 מיני מינרלים המצויים באדמת ישראל, בתוספת שתי שפופרות של נפט משתי בארות חלק, מתנתו של שר-הפיתוח מרדכי בנצרי... הרמטכ"ל משה דיין תרם השבוע לקרן המגן סמל של צה"ל, סימני צהרון ודגות רב-אלוף העשויים מזהב טהור, אותם קיבל במתנה מנעים מורא, סמל במשרת ישראל, לכבוד יום העצמאות... כאשר נשאלה השבוע תרן נמון, בחירת הנוער הצרפתי שביקרה כאורחת הער לם הזה בישראל, מה היתה התרשמותה מן הארץ, סיפרה לכתבים הצרפתיים בהתלהבות על מסיבה במחנה צה"ל, אליה הוזמנה.

נציגת צרפת נמון במסיבה עם חיילי צה"ל
יד אחת ושתי ידיים

"כיום, כפי שעשו זאת בימי תנ"ך, ספרה, מחזיקים בני ישראל ביד אחת בנשק וביד השנייה עוסקים במלאכה. והמפליא הוא שבכל יד הם מצליחים לעשות מה שלגו קשה לעי שות בשתי ידיים".

***

סכין בגב ההצגה

לדעתו של עורך העמודים הפנימיים ב דבר, נולד המנצח-האורח התורכי של התזמורת הפילהארמונית ג'מאל ראשיד פז מיים (לפחות): ביום ב' השבוע, בעמוד ב' של העתון, נמסר במדור בשולי דברים כי הוא "נולד בירושלים כשאביו היה מושלה, בתקופת הקיסרות העות'מאנית" ואילו מהמ דור תרבות ואמנות, באותו עמוד, למדו הקוראים כי "המנצח האורח נולד באיסטנבול לפני 52 שנה" מקורות יודיע-דבר טוענים כי ברגע האחרון ממש הצליחה ספרית פועלים, הוצאת הספרים של מפ"ם, לעכב את ההוצאה לאור של ספר חדש, פרי עטו של יוסף וייסריונוביץ' סטאלין... בהציג את האדרה בתיאטרון הקאמרי, בה מופיעה

פסוקי השבוע

- מתוך האו"ם דג האמרשילד, בתשובה לשאלת עיתונאי אם לדעתו ייתכן להפגיש את ראש ממשלת מצרים גמאל עבד אל-נאצר ואת ראש ממשלת ישראל דוד בן-גוריון לשיחות פנים-אל-פנים: "רק אדם תמים מאד יחשוב שאפשר או שאי-אפשר לזמן יחד שני אישים בעלי אינטליגנציה ואופי כבן-גוריון ועבד אל-נאצר".
- המשורר חיים גורי, במסגרת רשימה בלמרחב שנקראה בשם כמה עצות למר האמרשילד: "היה בריא, מר האמרשילד!"
- יושב ראש הסוכנות ד"ר נחום גולדמן, לארחי ישראל: "אני רואה אתכם כפרספקטיבה רחבה ביותר, כי אני סס למעלה... אתם בסכנה גדולה. אני גר לעת עתה באמריקה".
- שר-הדואר ד"ר יוסף בורג, בפתיחת חזית המזרחי-הפועל-המזרחי בבית הבימה: "בתור שרהדואר יכולתי לשמוח על המספר הרב של ברכות שהגיעו לחזית במבקים ובמכתבים".
- הסופר האורח לואי ירושלמי (יוריס), בבואו לישראל לכתיבת תסריט: "קודם כל יהיה עלי להיזהר מהאויב הגדול ביותר שלי — הרגשות. אני חושש כי מגיע עם הארץ עלול לזעזע אותי מהתרגשות, אולם אשתדל בכל כוחי לא להיסחף עמה".
- ראש עיריית תל-אביב חיים לבנון, בהסבירו כי הוא שונא פרוטקציה: "אם אפשר לסדר את העניין, אין לכם סיבה לפנות אלי. אם אי אפשר — גם פנייה אלי לא תעזור".
- הבמאי מיכאל אלמן, איש תיאטרון זירה, על פירסומיהם של התיאטרונים המחפשים חפצים שונים להצגותיהם: "הראשון שהתחיל בכך היה המחזאי האיטלקי פיאנולו — הוא חיפש מחבר (במחזהו שש נפשות נחפשות מחבר). כדאי שגם התיאטרונים שלנו יחפשו קודם כל מה שהוא חיפש".
- הבדרן לואי פולד: "פסיכיאטר הוא האדם האחרון שאליו אתה מדבר לפני שאתה מתחיל לדבר אל עצמך".
- שחקן "הבימה", הרצה בעילום שמו, על הרפרטואר הכושל של התיאטרון בעונה זאת: "להבימה היו השנה שתי הצלחות גדולות — מארתה גרהאם חזית ההסתדרות".
- השחקן נואל קווארד: "גבר מצליח הוא גבר המסוגל להרחיק יותר משאשתו מסוגלת לבזבז. אשה מצליחה היא אשה המסוגלת למצוא גבר כזה".

לזכר גיבור ישראל

מרדכי טופל

שנפל ביום הראשון

לעצמאות

מ"ה חוטל ? שפתו אילמת
ראה גיבור, הוא במולדת !
דמו ניגר — קווי דמו
בן הגן הוא על עמו
יה אללי לי — יה אלי
טלטל גורל גוויה קדושה
ופה ושם אנלת דמעה
פיללו הורים בלחש דום
לחזקת ישראל נפל וידום.

מרדכי טופל נולד ב-15 במאס 1929 באוסטרוביק, פולין. במאס 1936 עלה ארצה. מגיל צעיר חבר ההגנה. חלם להיות מהנדס גיאולוגי כדי לגלות נפט בגב. סס לאמריקה ללמוד שם. חזר ארצה עם תחילת מלחמת השחרור כטייס. הצניח לחם, תחמושת ומזון ליישובים נצורים. נפל ביום הכרת המדינה בהגנה על שדה התעופה בתל-אביב, שהופצץ באותו היום.

אם להתנשק
אז ב"נשיק"

השפתון
החדש
בן-פריס

Kissable

אויבי הנוער
מחלות המין

מאת
הד"ר מרדכי זיידמן

* במרכז, משמאל, צברית '56 אופירה ארו במדי חיילת.

עד כי זכורים מקרים בהם נאלצו לסטור על לחיו בכדי שישפיק להגיע בזמן אל בורות הזנוק.

לשיא הגיע טבק בעת התחרויות האולימפיות בהלסינקי. בהיותו עייף ויגע מן הריצות המוקדמות, נדרס תוך עישון סיגריות. היה מזל גדול שחבריו הגיעו בזמן, אחרת אפילו צפירות הכבאים לא היו מעירות או חו.

הרב והכדורגל. כאשר קוק שימש כרב ראשי לארץ-ישראל, הוציא צו האוסר על משחקי כדורגל בשבת. משלחת ספורטאית באה אל הרב להשפיע עליו לבטל את גודל הגזיר. רה. אך הרב לא ידע במה מדובר, "מה זה כדורגל?" שאל.

הוציאוהו לאחד המגרשים, והציגו בפניו את המשחק. "אתה מבין?" אמרו לו, "ישנן שתי קבוצות וכל אחת חייבת להחזיר את הכדור לשער היריב, נניח לשער הקבוצה ה"אנגלית".

"היכן השכל היהודי?" שאל הרב, "אפשר לבוא באמצע השבוע ולהבקיע שערים לפני שהאנגלים יבואו בשבת".

אשתו של שחקן כדורגל רגזו פעם על בעלה: "כל הראש שלך בכדורגל, ביום שני ביום רביעי, בשבת, אני מוכנה להתערב שאינך זוכר בכלל את תאריך נשואינו". "בטח שאני זוכר", הרגיע אותה הבעל, זה

כדורגלן גלור
הצד המשמעות

היה ביום שמכבי חיפה ניצח את מכבי תל-אביב.

פנינים מפי שייק. פרק מיוחד בחור ברת מוקדש לפנינים המלוקטות מפיו של כדורגלן יהושע ("שייק") גלור:

● ברומא, בעת סיור מכבי, הלכו הכל לראות את התחרויות ההיסטוריות הנודעות. שייק נשאר במלון, אמר: "עזבו אותי עם כל האבנים האלה..."

● שייק, בהיותו פצוע, חזה באחד ה"משחקים" של קבוצתו, הבחין בשופט הקו שנוסף כל הזמן נבדלים לחובת קבוצתו. צעק שייק: "אדוני, תפסיק לנופף בדגל, היום לא שמחת תורה!"

● שייק לעתונאי שכתב עליו ספור נר-חב: "שלמת לפחות מס הכנסה ממה שהר-וחת עלי השבוע?"

● בעת ששמואל ("פפו") ישראלי הרגיש שלא בטוב באניה ליד האי כרתים, אמר שייק: "פפו, יהיה בסדר. בחורה לארץ נוס"עים יותר מהר — הים בירידה..."

● כאשר העיר מישוה פעם לשייק כי אצל כלמי קבוצת חוק, הוא יכול לחיות אצל הבלמים בארץ כבר מכירים את כל טכסיו, השיב: "איך הם מכירים את הטכסיו שלי, אם אני בעצמי לא יודע מה אעשה כשאני מקבל את הכדור?"

ארגונים אולימפיאדה זעירה

האולימפיאדה העולמית נערכת אחת ל-ארבע שנים. בישראל נערכות תוך תקופה זו שתי אולימפיאדות. אמנם לא בממדים כה כבירים כזו העולמית, וגם בהישגים ספור-טאיים פחותים, אך בכל זאת מהחל הן כינוי ספורטאים עולמיים.

אולם בעוד שהמכביה, אולימפיאדת המכבי, הפכה באמת להפגנת כח של הספורט היהודי, וכזה סביבה את טובי הספורטאים היהודים בעולם, נשארו כינוס-הפועל מאורעות חזירים למדי בחיי הספורט.

עובדה זו יש ליחס בעיקר לרצונם של מארגני כינוס-הפועל להפגין את כמותו של ספורט הפועלים מאשר את איכותו ולהמג-עותם משיתוף אגודות יריבות בכנוסים.

השנה, עם התקרב מועד כינוס-הפועל ה-שישי, ניכר היה כי אנשי הפועל החליטו להוציא את כינוסם ממסגרת אגודתם הצרה, לנסות להפכו למאורע בקנה מידה עולמי.

במרכז — אופניים. לכשיפתח כינוס הפועל השישי בעוד שלושה שבועות, במצ-עד המוני באינטריון רמתגן, יהיו נוכחים בו מלבד 20 אלף אנשי הפועל במדינה כמה עשרות אורחים מארצות אירופה ואמריקה, כולם מאגודות ספורט פועליות.

את מרכז הכינוס ושיא מבצעיו הספורט-איים לא יהיו הפעם הופעות האורחים ה"מרוכבות, גם לא הופעתה של קבוצת כדורגל אורוגואי. המאורע העיקרי בכינוס שימשך כעשרה ימים וישתרע על מגרשי הספורט ב"רחבי כל הארץ, יהיה מירון האופניים ה"ראשון מסוגו בישראל.

עשרות המתחרים, העוסקים זה חדשים באימונים רצופים, יעברו את המרחק מן עד באר-שבע, כ-400 קילומטר, במשך שבוע ימים. שיא המירון יהיה קטעו האחרון, מ"באר-שבע לתל-אביב, בו יהיה על המתחרים לעבור את המרחק הגדול ביותר במשך יום אחד — 107 קילומטר. מארגני המפעל בטר חים כי הכנוס הששי יהיה צעד ראשון לה-פיכת כינוס-הפועל למאורע לאומי ראשון במעלה.

כדורסל האלופה: כרגיל

מאז זכו קבוצות כדורסל ישראליות ב"גזנות על קבוצות יריבות מבחוץ, וביחוד לאחר הישגיה של נבחרת הכדורסל הישר-אלית באולימפיאדת הלסינקי ובאליפות א-רופה, הפך הכדורסל לספורט המבוקש השני במעלה בישראל.

משחקי הכדורסל על גביע המדינה שהסח"י"מו השבוע, צפנו בתוכם מתח דומה לזה הקיים במשחקי הליגה הלאומית לכדורגל. אם כי היה ברור כמעט מראש אילו קבוצות יגיעו לגמר, קשה היה לנחש מי מהן תזכה בגביע. מכבי תל-אביב, המיועדת לאליפות מזה שנים, כמעט והפסידה את תוארה ל"אחר שמכבר שהקניה חזרו רצוצים מהמסע בצרפת, ונדרשו מספר שבועות עד שהקבו-צה תחזור לכורסה המלא.

הקבוצה הגיעה לגמר, ניצחה במשחק רא-שון את קבוצת הפועל תל-אביב. אך הפרש הנקודות לזכותה של מכבי תל-אביב היה כה קטן, שהפסד במשחק הסופי היה עלול להוציא את הגביע מידיה. הנס המפוקפק לא נחרש. השבוע שוב זכתה מכבי תל-אביב בגביע המדינה בכדורסל.

פרסומים

צחוק בריא, בגוף בריא

הספורט משמש לאוהדיו מקור בלתי-אכזב להזאה ומתיחות בהתמודדויות בין הכוחות שבו.

אולם יש ולפעמים מהה הספורט גם שעשוע ובידור מבדח לאוהדיו. זהו הצד הפחות ידוע של הספורט. השבוע הורם ה-מסך גם על צד זה, כשעתונאי ספורט יהודה גבאי, לשעבר עורך הספורט של העולם הזה, פירסם את חוברתו מאזורי הרשת.

מבחר קטעים של מאזורי הרשת:

● אלוף ישראל בריצות קצרות והאיש המחזיק בשיאים לאומיים רבים, הוא דוד טבק. אחד השיאים של טבק הוא שיא שעות השניה. חייבתו למיטה הרכה היא כה גדולה

**הוא צעיר
ושקול בדעתו.
מכריו מנסים
לנחש תמיד
את מעשיו
הנבונים בעתיד**

מובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

השתלמות מקצועית —

ב ב י ת ך !

השכלה כללית

בחינות מוקדמות
בחינות בגרות
אנגלית (כל הדרגות)
עברית (כל הדרגות)
עיתונאות
מדעי הרוח
מדעי הטבע
צרפתית — גרמנית
לטינית — ערבית
פסיכולוגיה

מדעי המסחר

הנהלת חשבונות
בקורת חשבונות
מוכירות ופקידות
מסחר וכלכלה
מס' הכנסה
משק ישראלי
בחינות למנהלי
חשבונות מדולמלים
בחינות למבקרי
חשבונות מוסמכים

מהנדסות

בנין
מכונות
חשמל
רדיו
קשר
שרטוט
טכנאות נפט
תעופה
גאולוגיה
ארגון וייעול

קורס חדש: ציור ואמנות מסחרית

ועוד קורסים רבים אחרים להכנה לבחינות מקצועיות מקומיות ואנגליות, לקבלת דיפלומה ותואר מוכרים כגון:

A.M.I. Mech. E. Society of Engineers. A.M.I.P.E.

A.M.I. Brit. I.R.E., A.F.R.Ae.S. B.Sc. etc.

פנה עוד היום לקבלת פרטים ומדריך מקצועי חינם אל:

המבין העברי להוראה והשכלה

מיסודו של

המבין הבריטי

ירושלים: רח' בן-יהודה 2, ת. ד. 1259

נא לשלוח לי פרטים ומדריך חינם
על הקורס ב
שמי
כתובתי
ע.ד.

תל-אביב: שדר' רוטשילד 15

חיפה: רח' הבנקים 5

נתניה: רח' הרצל 19

גבולות המדינה; פעולת מחץ לאיגוף והשימת מיטב הכוח המצרי להלחם בגזרת עזה וחצי האי סיני; הכתבת תנאי שלום לשל"טון מצרי אחרי הוצאת הצבא המצרי מכלל שמוש. במקרה הגרוע ביותר, חשבו לוחמי המגע, תרומה ישראל כמה שנים של הפסקת נופש, עד שהצבא המצרי המושמד יוכל ל"התארגן מחדש.

***

כי החשבון הזה השתנה בינתיים מיסודה. השתנו לא רק הנתונים היצאיים, אלא גם הפוליטיים.

המלחמה הבאה שוב לא תהיה מלחמה בחזית אחת. אין ספק שיכנסו למאבק כל כוחות מזרח הירדן, וכי החזית תשתרע ממזרח דן עד משק זיקים. כמעט ואין גם ספק שכל הצבאות הערביים הישנים יפעלו תחת פיקוד אחיד.

במקרה זה, אין כל בטחון כי שאר החזית תהייה שקטת, עת יתקופו חילות צה"ל בדרום. המדינה תצטרך להיות מוכנה להתקפה סורית-ירדנית רצינית, ולהפריש חלק ניכר של כוחותיה להגנה על חזית ארוכה זו.

גם לגבי הדרום עצמו השתנו הנתונים. מטעמי בטחון אין כל אפשרות לפרסם היערכות מדויקת של המערך המצרי בעזה וחצי האי סיני. אולם יש לקבוע כי מערך זה הוא חזק מאד, וכולל עד כ-75% של הכוח המצרי הלוהם.

הוא מרוכז, לפי הדעותיו של עבד אל-נאצר עצמו, מדרגו לרפיה וניצנה. לפני שבועיים אמר עבד אל-נאצר לעיתונאי זר, בראיון שתומצת גם בדרונו קאזירי: "אני לא כך טיפש שאשים את כוחותי במקום שיהיה נוח לנחם אותם!"

יהיה דרוש כוח גדול מאד כדי הנתק ריכוז כזה, ובה נדרש עוד יותר כדי להשמידו. יהיה דרוש כוח גדול נוסף כדי להגן אותה שעה על דרום הארץ מפני פלישתן של דיכיות מצריות אלה בפונה, כי ציר עזה-תל-אביב או ציר ניצנה-באר-שבע-הברון.

יתכן מאד שאותה שעה תהיה למצרים שלשה באוויר, נוסף על עליונות גדולה בכלי-נשק.

אין זה מצב מייאש. אולם הוא רחוק מאד מלעודד חלומות של מלחמה קצרה, או קלה, או זולה, גם לולא היה קיים איום בהתערבות צבאית אמריקאית-בריטית לטובת היערבים.

***

אין פרוש הדבר שקיים בטחון כל-שהו שלא תפרוץ מלחמה בשבוע הבא, או בעוד חודש.

כאשר מרוכזים רכבות הייחוס בשטח כל כך קטן כגובה עזה סיני, ואשר חזק ניכר מגבול הייחוס תפוס כדי יחידות מלחמה ניות, יבוא ניצוץ קטן מאד להדליק תבערה גדולה מאד. אין צורך כי רמטכ"ל כדי להצית ניצוץ זה. יבוא לעשות זאת כמעט כל מפי כף.

אם תפרוץ מלחמה כזאת, לא תהיה רק מלחמה בארבע חזיתות: החזית המצרית, החזית הירדנית, החזית הסורית והחזית האוירית. החל מהשבוע קיים בטחון מוחלט שתתחסף אליהן החזית החמישית: חזית הידאן, שתקיף את כל הארץ, על כל כבישי וישוביה.

אותה סיסמה נדושה — "כל הי ארץ חזית, כל העם צבא" — שוב לא תהיה אז סיפמה. היא תהיה הגדרה של מציאות.

הדבר מחייב ראיה חדשה בתכלית של מלחמה הבאה, ושל תפקיד כל אורח וחיל בה. התכונות הפרטיזניות של הפלמ"ח, שהיו פעם מטרה לחיצי לעג וקלס כה רבים, חייבות לחזור למקום הכבוד בהשקפת-עולמו של החייל העברי.

החוליה הקטנה, הנעה במהירות, שאינה קשורה ברשת אספקה מוכנסת וכבדה, ש"מפקדה הצעיר נחון ביוזמה עצמית, תצטרך לחזור משרי הצינובטרון לעולם ההנהגה. היא תמלא תפקיד חשוב מאד במלחמה הבאה.

***

אין זה לקח לעיתיד הרחוק. אפילו לא תחלקה מלחמה כללית, הרי מלחמת הפידאן עלולה להתחדש בכל רגע. עובדה זו חייבת לשנות באופן מכריע את דמות החיים במדינה.

מאת

עמוס ק'ינו

מי צחק מאדולי?

הוטרינר של המחוז. הוא שאל אותנו מהיכן אנחנו, ענינו שמישראל.

"אם כך", אמר, "אתם ישראלים?"

"לא", ענינו, אנחנו ישראלים. "ישראלי הוא אורח ישראלי."

אבל פה יש הרבה מאד ישראלים", אמר הוטרינר.

"הם הם", אמר ידידי. "האמנם?"

"כן", אמר הוטרינר, "הכפרים כאן מלאים ישראלים. הם סוחרים כולם, הם זה."

"בישראל הם לא סוחרים כולם", אמר ידידי.

"אבל כאן כן", אמר הוטרינר. אחר הוסיף בחיוך ערמומי: "האם נכון הוא שכל הישראלים הם קמצנים וסוחרים טובים, אם לא לומר רמאים?"

"הם לא יותר רמאים מכל מיני אנשים אחרים", אמר ידידי. והואלי והיה בעל סבלנות, הסביר לו את כל עקרונות התורה הציונית, על דרישות היהודים באירופה ועוד כל מיני דברים. הוטרינר לא הסכים. הוא אמר שבצרפת יש כל הזמן ראשי ממשלה יהודים, אמרתי לו שלפי ידיעתי רק הסוחרים הצרפתים זרזים יותר מהיהודים; לא מפני שאני חושב כך או שנושא זה מעסיק אותי, אלא מפני שכואי היה. הוא נעלב נורא, אבל היה קצת גם גאה. זאת היתה מתמאה. הזמנו אותו לבקר בארץ, והוא אמר שבודאי יגרשו אותו. אולי ידע על עצמו משהו שאנחנו לא ידענו.

***

לא אשמים שנוודו שם

משנה סוציאליסטית נוחה מאד בשעה זו לצרפת. גם בחיין היה סוציאליסט. יצורים משונים אלה, שבעיני הימניים הם קומוניסטים ובעיני השמאל הם פאשיסטים, דומים לכבשים

פוגאר

"האיש הזה הוא מסוכן"

מטרופות. הואיל והם פוחדים מכל דבר, אפילו מהפחד שלהם, הם אינם עושים מאומה — אבל במרץ ובתקיפות.

שום ממשלה ימנית לא היתה מעיזה לעשות צעדים כה דרסטיים ומטומטמים בדריכה כה אמיצה במקום, כשם שעושה זאת ממשלה סוציאליסטית. אמר על כך פרנסואה מוריאק השבוע: מהי ממשלה סוציאליסטית? כיום אנו יודעים: זוהי אותה ממשלה המבצעת דברים שהמדינה לא היתה סובלת מידי שום ממשלה ימנית."

ומה אמר על המצב בצפון אפריקה אותו פרנסואה הקורא במדבר? בלעג פסימי: "אותם אנשים טובים העושים מלחמה באלג'יר במקום לעשות שלום, בטוחים כי אין להם ברירה אחרת, וכי המצב מכתוב את התנאים. והיכן לא ראינו שדווקא האנשים הטובים בטוחים כי אין ברירה אלא להכריז מלחמה? כמובן שהצרפתים אינם אשמים יותר מאחרים. כמה מרירות הצטברה בהם לאחר שפינו מן המקום כהודו-סיני — למי? לאמריקאים. אילו לפחות היתה נשארת הודו-סיני עצמאית, קשורה איך שהוא לצרפת — חצי צרה. אבל רימו אותם. אך מה לעשות? גם את האנגלים רימו, ופעם ירמו גם את האמריקאים. ומי יודע איך תתפתח הטרגדיה האנושית של מיליון מתיישבים צרפתים מאלג'יר, שבאמת אינם אשמים בזה שנולדו שם? לא שאלו אותם.

צרפת היא עדיין ארץ החופש, למרות הכל. כאשר נאסר עתונאי גדול שהעז להביע דעות שאינן לרצון השלטון, עדיין יוצאים כמה אנשי רוח גדולים להגן עליו. הפעם, כמו תמיד, נאסר איש האוונטור, עתון שאנשיו נאסרים חדשות לבקרים, בשל כמה הערות על ענייני צפון אפריקה. הקרבן שנבחר הפעם היה שמן — קלוד בורדה, העורך הראשי. כתב על כך פרנסואה מוריאק: "קלוד בורדה נאסר בהסכמתו של מסייה גי מולה, אולי לפי הוראותיו. אנו מצפים להבטת הוקרה ואהדה מצדו של מסייה טיקסייה ויניאקורי לראש ממשלתו, שעשה בדיוק מה שהיה עושה הוא במקומו, ביום בו יתמנה לחבר ממשלה בחסרו של פיר פודאד, ראש הממשלה." חיוק.

אין דבר, שחררו את קלוד בורדה באיזה זמני, אבל בצפון אפריקה העניינים יגיעו. כל מיני אנשים דואבים על העובדה שצרפת עומדת להפסיד את צפון אפריקה. זה לא כל-כך נורא. הגורא הוא שצרפת עלולה להפסיד גם את עצמה. לאזנו של הישראלי, בעל הזכרון, קצת לא נעים לשמוע בדריו על פעולות "טיהור" שגרתיות נגד המורדים באלג'יר. כותרות צנועות בתחתיות העיתונים מספרות על 69 מורדים שנהרגו בפעולה מעין זו. 23, 48, כל מיני מספרים סתמיים.

בגלל צירוף נסיבות משונה, מעודדת עובדה זו את האהדה לישראל כאן, ובכמה עיתונים ישראליים קראתי שחבל לישראל וצרפת ולמערב בכלל להפסיד עמדת-כח כה חיונית כמו צפון אפריקה. המפליא הוא שאנשים עתידים כאן בראש המחנה, ואין אפילו כלב מאולף שינהיג אותם.

אותו פודאד אינו סתם חנווני קטן ואופורטוניסט כפי שנדמה לרבים. הוא הסכנה האיומה ביותר המאיימת על צרפת. הוא פעיל מאד בשיטה זו, והעתונים מלאים אותו. הנה הפגנת מחאה של החנוונים. והנה ועד למען העלאת המוראל בצבא. ועתה נטויה ירו לארגון האכרים, העולים במספרם ובכוחם פי כמה וכמה על החנוונים.

השנה סבלה החקלאית קשה בגלל הכפר שכיסה את השדות, והגוזקים הגיעו למיליארדים של פראנקים. וכמו בכל שנה, (אם אין כפור יש בצורת), נחלצת הממשלה לשלם את הגוזקים. אך אין זה מספיק, וכבר החלה תסיסה בדרום, והאכרים החליטו לחסום את הכבישים ולמנוע את מעבר המכוניות (עדיין לא עשו זאת), וכבר יסדו עתון של הועד לחגג האכר הצרפתי, ועורך העתון הוא איש פודאד, אלס ריוזיר. ותועמלני פודאד פשטו על הכפרים.

מי שרוצה לחזק מצירוף זה של הון גדול, חקלאות זעירה ומנוונת, התיישבות קולוניאליסטית, מיליטריזם, שוביניזם ואנטי-שמיות, יכול לחזק. גם מאחד כשם אדולף צחקו בתחילה ואמרו שזה לא כל-כך נורא ורציני.

הקליפה התרבותית והדמוקרטית היא דקה להפליא, וצרפת אינה האקדמיה של צרפת. בתוך הארץ, באזורים החקלאיים, צרפת היא ארץ נחשלת ומפגרת מבחינה חברתית, כלכלית, תרבותית ומכל בחינה שהיא. אין זה מקרה שבחוף תנועה תמימה זו מצאו להם מקום כל שרידי הפאשיזם של צרפת, שעד לפני כמה שנים לא העזו להרים ראש.

***

עז ישראלים ויהודים

בימי הפגנה יצאתי קצת לטייל בנורמנדיה, אחד האזורים הפוריים ביותר של צרפת. חלפנו על פני כפרים עשירים. ליד כל ביקתת אכרים חנתה מכונית סטירואן או נורו. איש אחד בעל שפמפם בצבע הטבק לקח איתנו במכוניתו. התברר שהוא

* אחד מאנשי וישי לשעבר, התופס כיום מקום חשוב בחיים המדיניים.

מעשה הגיוני אם תבטל ממשלת ישראל את החוק האוסר נשיאת נשק ללא רשיון מיוחד, ואם כל אורח ישראלי יחזיק בביתו נשק אישי, כנהוג בשווייץ.

זהו הורע שזרעו הפידאין במלחמה-הזעירה של השבוע שעבר. הרובה, שאינו פתרון לשום בעיה, יהיה עתה בן-לוחיה הכרחי לי אדם הישראלי בכל אשר יפנה.

הוא לא יבנה עתיד חדש. אינם הוא ישמור על עצם חייו של העם, אשר בלעדיהם לא יהיה בכלל עתיד.

יצטרך לא רק להיות מסוגל לשמור על עצמו. הוא חייב עתה לשלוט גם בשטח מי סביבו.

גם זה אינו מספיק. הפירצות בין הישור בים גדולות מדי, והפירצה קוראת לפידאין. כל תכנית ההתיישבות, כל קצב ההתיישבות, חייבים להתאים את עצמם למציאות החדשה. זוהי תביעה גדולה לנוער העברי.

***

מדינת ישראל הפכה עתה למדינת ספר. כל אדם החי בישוביה ונע על כבישיה הוא לוחם פוטנציאלי. יהיה זה רק

במשך שבע שנים ארוכות היתה המדינה מחולקת לשני חלקים: הספר והמרכז. הספר ניהל מלחמה פרטית מיומית ונשכחת, ביצר את עצמו על חשבוננו וקיבל על עצמו מעמסה נוראה של שמירה ועבודה. לתשע עשיריות של האוכלוסיה האזרחית במדינה לא נגע הדבר במאומה.

מצב זה החל להשתנות. החל מהשבוע נחלת העבר הרחוק, כי עתה הגיע הספר לחולון ורמת-גן, לבתי-הגנים ולקרית-חיים.

ישנו במדינה ויכוח על ההגנה-המרחבית. הפידאין סיימו ויכוח זה. כל ישוב עברי

שאלות ואπανות

למי הקדישו את יצירותיהם

לאסטרונם כמוני.
* הסופרים היומרי וסטיפאן ווינסנט בנט, על אחד מספריהם שהוקדש לילדיהם: "לסטיפאן, תומאס ורחל — היצי רות המשותפת האחרת שלנו".

* ההומוריסט פ. ג'ורג' וודהאוז, על אחד מספריו: "מוקדש לבתי האהובה, שלא עזרתה והתעניינותה הייתי משלים ספר זה בנחת ממחצית הזמן".

* הקומפוזיטור ג'ורג' גרשווין, על אחת מיצירותיו: "מוקדש לאבי, שהעריך את כל יצירותי אף על פי שלא הבין אף אחת מהן".

* ההומוריסטית בטי מקדונלד, על ספיה הביצה ואני: "מוקדש לאחותי ברי, שתמיד האמינה כי אני מסוגלת לבצע כל שטות שתעלה על דעתה".

* הסופר מארק טוויין, על ספרו עשרת המיניונים: "מוקדש לאשתי היקרה שהייתה לי לעבוד והלכה לקולנוע שלוש פעמים בשבוע לבדה (כך אני מקווה). לחברת הקבלנות בינג את בינג, על שלא הקימה שום כנין זרז בקירבת דירתי בששת החודשים האחרונים. ולחברת זאקס בעיני, עבור התחתיים מתוצרתה שאינם מתקמים בשעת הישיבה ליד שולחן הכתיבה".

מה אמרו לפני מותם

* מונטיין, המסאי הצרפתי הנודע: "הייתי רוצה שהמות יצא אותי כשאני שור תל כרוב בגינתי ואדיש בהחלט לכואו".

* אלייבר קרמווור, כשהוצעה לו הסעודה האחרונה לפני מותו: "אין בדעתי לא לאכול, לא לשותת ולא לישון. כל חפצי הוא להסתלק מן העולם מהר ככל האפשר".

* הסופר לב טולסטוי, שפיתח בי שנותיו האחרונות פילוסופיה של דת העבר דה ואף התיישב באחוזה כפרית: "אולם הי איכרים — כיצד מתים האיכרים?"

* המשורר היינריך היינה, שנשאל על ערש מותו אם הוא מאמין בהישארות הנשמה: "כן. אלוהים זורק אותה עם האמור נה, ממש כשם שהקצב משליך עצם בתוך נתח הבשר".

* המשורר דורד ביירון: "עלי לך שון עכשיו".

* ד"ר וויליאם האנטר, רופא אני גלי מפורסם בשעתו: "הלוואי והיה לי כוח ליטול את העט בידי ולכתוב כמה קל למות!".

* הסופר האמריקאי הנרי דוד תורו: "אני עוזב את העולם הזה בלי כל חרטה".

* נשיא ארצות-הברית ג'ורג' וושינגטון: "זה טוב".

* הסופר א. הנרי (סנדיי פורטר), בצטטו שירעם אמריקאי: "העלו את האור. אינני רוצה לחזור הביתה בחושך".

* נשיא ארצות-הברית תיאודור רוזוולט: "כבו את האור, בבקשה".

* הסופר אדגאר אלן פו: "אלוהים! עזור לנשמותי!".

* נשיא ארצות-הברית תומאס ג'פרסון: "את נשמותי אני נותן לאלוהים ואת בתי למלוכה".

* המשורר האנגלי ג'ון קיטס: "אני מרגיש כיצד הפרחים צומחים מעלי".

* הקומפוזיטור פייטרו מאסקאני, מחבר קנאת בן-כפר, על האופרה שלו המסכה: "מוקדש לעצמי בהוקרה רבה וכי את כבוד לאמנותי הגדולה והבלתי-מושחיתת".

* האסטרונם יוהאנס קפלה, על ספרו האסטרונומיה: "הספר הזה נכתב כדי שיענינו בו היום או בעוד מאה שנה. הוא יכול לחכות, בהתחשב עם העובדה כי הקדוש ברוך הוא חיכה יותר מששת אלפים שנה".

ביצד למרו בבית-ספרם

מוריו כעצלי ושקרן מושבע.
* תומאס אלוה אדיסון, שלזכותו נרשמו יותר מ-1500 המצאות שונות, גורש מהקולג' בשנה הראשונה, בטענה ש"טפשותו מעמידה בסכנה את לימודי הכיתה כולה".

* פילדמארש ברנרד לו מונטי ג'ורג'לי, איש הצבא הבריטי המזוהר, תואר בתעודות בית-ספרו משנת 1950: "6למדי מפר ביחס לגילוי". האקמיה הצבאית בסאנל הוסט סירבה לקבלו בגלל ציוניו הנמיכים.

כל מי שטוען כי לא כל משוגע הוא גאון — צודק בהחלט. אולם נראה ששגעונות קטנים היו אופייניים לאנשים גדולים בכל השטחים ובכל הדורות. השגעונות השגעוניים ביותר לוקטו בעמוד זה, מסודרים לפי נושאייהם. לנוחיותם של גאונים בעתיד.

מהיבן שאבו את השראתם

* איזאק אהב לכתוב כשהוא מאזין לקול קיש-קוש כלי אוכל במטבח.

* הקומפוזיטור ריכארד וואגנר כתב אך ורק כשהוא לבוש בחלוק משני.

* הקומפוזיטור דודוויג וואן ביטהובן נהג לשפוף על עצמו בכל שעה דלי מים קרים.

* הסופר הצרפתי וויקטור הוגו היה מתיישב לכתוב רק לאחר נסיעה על גגה של כירכרה.

* הסופר האנגלי צ'ארלס דיקנס כתב בקלסר לאחר משחק אישיות, ולאחר שהעמיד על שולחן הכתיבה צינצנת מלאה פרחים רעניים.

* המשורר הנרמני פרידריך פון שילר החזיק במגירת שולחן הכתיבה שלו באופן קבוע תפוח רסוב.

* הקומפוזיטור וולפגאנג אמאדיו מוצארט נהג לכתוב לאחר משחק כיליארד, שהיה מעדיף לשחק לרוב נגד עצמו.

* הסופר הצרפתי הוגו דה-באלזאק כתב אך ורק כשהוא לבוש גלימת נזיר.

* הקומפוזיטור יוהאנס בראהמס כתב רק תוך כדי שתיית אינסוף ספלי קפה, שאותו הכין במו ידיו משום שאיש לא הצליח לחלוט קפה חריף כפי שאהב.

* הסופר הרוסי אנטון צ'כוב אהב לכתוב בחדר מלא אנשים צעירים שרים ומנגנים בספנות.

* הסופר מארק טוויין נהג לאכול, בימים בהם כתב, רק ארוזה אחת ליום, מור-כתב מארבע ביצים קשות, שפע פילפל שחור וקפה.

* הסופרת הצרפתית ג'ורג' סאנר, המפורסמת כאחיותו של הקומפוזיטור פרדריק שופן, נהגה לעשן בשעת כתיבה סיגריים.

* הקומפוזיטור אנטוניו דבוי

מה לקחו בצאתם לגלות

* תמיסתיקס, מפקד הצי האתונאי שהוגלה לפרס: 80 טאלנטס (בערך 200 אלף ל"י).

* המשורר הרומאי אוויד (פוליוס אווידיוס נאסו), שהוגלה מרומא לאחר חיבור ספר שירים ארוטי ועז: 15 העתקות מספר המטאמורפוזות שלו שלא הספיק להגיה במו ידיו.

* המשורר האיטלקי דאנטה אליגיירי, מחבר הקומדיה האלוהית שגלה מפלורנץ בשל התנגדותו לשלטון האפיפיור: רשימה של חובותיו ונושיו.

* ג'יימס השני, מלך בריטניה, שברח להאג אחרי שהפארלאמנט החליט להדיחו: את חותם המלכות.

* נאפוליון, קיסר צרפת, שהוגלה לאי אלבה: את חרבו.

* המשורר האנגלי דורד ביירון, בצאתו את אנגליה לצמיתות לאחר שעורריה משפחתית: את רופאו הפרטי.

* מלך צרפת לואי ה-18, בברחו מצרפת עם שובו של נאפוליון: זוג משקפי שמש.

* הסופר אמיל זולא, בברחו לאנגליה לאחר הגנתו האמיצה על הקפיטן דרייפוס: את תוכן ארנקת של אשתו (כ-75 ל"י).

* אוקסאר וויילד, בגלותו מבריטניה

מה אמרו זה על זה

וויכטלר: "איה קשר יש בין אוקסאר שלנו לבין האכזר, פרט לכך שהוא סועד ליד שולחנותינו ומלקש מעל צלחותינו שזיפים למען הפרפרת שהוא מוכר אחר-כך בערי-השדה?"

* הקומפוזיטור ריכארד וואגנר: "שומאן הוא מוסיקאי מחוץ מאד, אך יצור בלתי-נסבל. אין אדם יכול לדבר כל הזמן בעצמו".

* ריכרד שומאן: "וואגנר הוא אדם משכיל ומוכשר, אבל הוא מדבר ללא הרף. משום כך אי אפשר לשתות במחיצתו שעה ארוכה".

* הסופר הרוסי פיודור דוסטוייבסקי: "אני מחבב מאד את לב טולסטוי, אבל סבורני כי לא יגיע לגדולות".

* סופר הרוסי לב טולסטוי: "דוסטויבסקי כמיהה כסוס מירוף שהיה יכול להיות שוה אלף רובל, אך יש בו מום קטן אחד, ומשום כך איננו שווה מאומה".

* הסופר אוקסאר וויילד: "ללכת ולהתבונן ביצירתו של אדם בור וחסר-חינוך כמו ג'יימס וויטלר, זהו צרה צרורה לכל אדם נאור".

* הצייר הבריטי ג'יימס